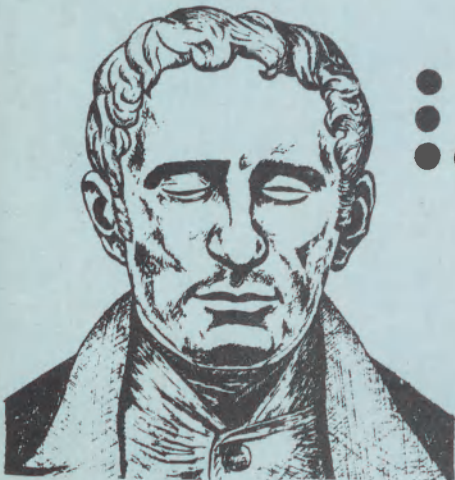

VAKOK VILAGA

MH 5 1699

A VAKOK ÉS GYENGÉNLÁTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA
ELŐFIZETHETŐ
MEGYEI SZERVEZETEINKNÉL
ÉS
A VAKOK ÉS GYENGÉNLÁTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLI. évfolyam
12

FÖTAXI

ÁLLANDÓ SZOLGÁLTATÁSAI

1. Taxirendelés: éjjel-nappal. Telefon: 222-222
2. Előrendelés:
legalább 1 órával
a gépkocsi előállási ideje előtt. Telefon: 188-888
3. Túrakocsi-rendelés.
(gépkocsivezetővel) Telefon: 334-334
Bp. VII., Kertész u. 24–28. Telex: 22-6222
4. Autó kölcsönzés: RENT A CAR Telefon: 221-471
Bp. VII., Kertész u. 24–28. 212-660
Telex: 22-6222
5. Taxicsekk, panaszügyek intézése,
esküvői kocsik rendelése és
széleskörű tájékoztatás a
Közönségszolgálati Irodában Telefon: 344-787
Bp. VII., Akácfa u. 20.

Látásfogyatékos dolgozók helyzete Magyarországon, különös tekintettel a fiatalokra

(Dr. Sólymos Gyulának, a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat igazgatójának előadása, mely a KISZ KB és az Orvosegészségügyi Szakszervezet által szervezett rendezvényen hangzott el.)

RÖVID BEVEZETÉS

Látásfogyatékos személy alatt azt a dolgozót, azt a személyt értjük, akinek látásképessége teljes egészében hiányzik — tehát vak —, vagy olyan csökkent látású, hogy a fennálló jogszabály alapján gyakorlatilag vaknak tekintendő.

E személyek helyzetének elemzése során ez az előadás a foglalkozási rehabilitációval kíván foglalkozni és bemutatni a jelenleg kialakult helyzetet.

Az általános rehabilitáción belül mind nagyobb súlyt kap a foglalkozási rehabilitáció, tehát az a folyamat, melynek során a látásfogyatékos dolgozók bekapcsolódnak a fi-

zika és szellemi munkafolyamatokba és ezzel megnyílik az út az integráció megvalósulása felé.

Társadalmi elvárás és az érintett személyek alapvető érdeke, hogy képességük és adottságaik figyelembevételével a társadalom hasznos tagjaivá váljanak és egyúttal szilárd egzisztenciát teremtsenek maguknak.

I. fejezet

A látásfogyatékosok foglalkoztatásának történeti áttekintése

A látásfogyatékosok munkába helyezése Európában a múlt század utolsó negyedében indult meg, máigpedig az ún. tradicionális foglalkozási ágazatokban.

Ilyenek voltak:

- a) kefekötés,
- b) cirokseprű-készítés,
- c) kosárfonás,
- d) üvegfonás,
- e) kéziszövés.

Magyarországon 1902-ben alakult meg a Vakokat Gyámolító Országos Egyesület, melynek központja Budapesten volt. Egyidejűleg létrejött a Nyugat-, a Dél- és az Észak-magyarországi területi szerv, Szombathely, Szeged és Miskolc székhellyel.

E helyeken létrejöttek a felnőttkorú vakok részére intézetek, melyekben műhelyeket hoztak létre. E műhelyekben indult meg a látásfogyatékosok foglalkoztatása a már fent említett munkaterületeken. Ez a foglalkoztatás na-

gyon kezdetleges, kizárólag kézimunka jellegű és időszakos volt.

Sem a munkaidőre, sem pedig a bérezésre nem volt kialakult szabályzat és lényegében az elvégzett munka ellenértékeként egy nagyon silány intézeti ellátást biztosítottak. Még ilyen feltételek mellett is privilégiumnak számított bekerülni az intézetekbe. A többi látásfogyatékos koldulásból tudta csak magát fenntartani. E viszonyok jellemezték a tőkés Magyarország ún. szociálpolitikáját. Ez az állapot csak rövid időre változott meg, amikor is a Magyar Tanácsköztársaság rövid fennállása alatt a vakok intézeteiben alapvető változásokat vezettek be és jelentős szociálpolitikai intézkedésekkel javították az intézetekben élők élet- és munkakörülményeit.

A Tanácsköztársaság leverése után a két háború között nem fejlődött a látásfogyatékosok helyzete, és az évenként megrendezett országos gyűjtésekből eredő anyagi eszközök sem kerültek szociális célokra, hanem azt mások élvezték.

E rendkívül súlyos szociális viszonyokat tetőzte Magyarországnak a II. Világháborúban

elszenvedett súlyos vesztesége, egy 1945-ből származó statisztika szerint 200 000 ellátatlan rokkantja mutatja azt a súlyos társadalmi problémát, mellyel a felszabadult országnak szembe kellett néznie.

1945 és 1949 között az állami és társadalmi szervek részmegoldásokkal igyekeztek a vakok és gyengénlátók helyzetén segíteni, mely pénzübeni és természetbeni juttatásokat jelentett, de alapvető megoldást csak az 1949-es év hozott.

II. fejezet

A foglalkozási rehabilitáció kezdete

1949 áprilisában megjelent a 3200/1949. ME rendelet, mely elsőként mondta ki, hogy Magyarországon a vakokról való gondoskodás állami feladat.

E jogszabály három fő területet érintett:

1. Az iskolaköteles gyermekek beiskolázása.
2. A felnőttkorú vakok szociális gondozása.
3. Vállalat alapítása látásfogyatékosok számára.

E jogszabály alapján jött létre a Vakokat Foglalkoztató Nemzeti Vállalat budapesti székhellyel és ide tartozott a szombathelyi és szegedi üzem is. Az országos vállalatból 1950. október 1-ével három önálló tanácsi vállalat alakult ki, melyek a mai napig is célvállalatként működnek. E célvállalatok nemcsak hazai, de nemzetközi vonatkozásban is az első szocialista típusú speciális munkahelyekként végzik feladatukat.

E célvállalatok létrehozása és működése egyértelműen bizonyítja, hogy a látásfogyatékosok számára a rendszeres foglalkoztatás alapvetően fontos tényező. A gyakorlat bizonyította immáron több mint harminc éve, hogy a látásfogyatékos dolgozók — megfelelő feltételek mellett — képesek eredményesen dolgozni és hogy a munka teszi e személyeket a társadalom egyenrangú tagjaivá. Ez egy fontos társadalmi folyamat és mind elméletileg, mind gyakorlatilag cáfolja azokat a téves feltevéseket, miszerint a látáskárosult személyeket nem kell foglalkoztatni. Lényegében e nézetek paszivitásra és tétlenségre akarták e személyeket kényszeríteni.

A szocialista elveknek megfelelően ki kell bontakoztatni mindazokat a tehetségeket és adottságokat, melyek e dolgozóknál megtalál-

hatóak és olyan műszaki és technikai feltételeket kellett teremteni, hogy munkájukat minél könnyebben és eredményesebben végezhesék.

A Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat több száz látásfogyatékos dolgozót foglalkoztat, de a Vas megyei Vegyipari Vállalat is alkalmaz nagy számban látásfogyatékosokat. A Szegedi Fonalfeldolgozó és a Budapesti Kosárfonó Háziipari Szövetkezet is ilyen jellegű tevékenységet végez.

E vállalatok alapvetően két fő funkciót teljesítenek, egyrészt magas szinten oldják meg a szociálpolitikai és rehabilitációs célkitűzéseket, és ennek alárendelten végzik termelési, gazdasági és műszaki feladataikat. Mint tervkötelezett tanácsi vállalatok, az elmúlt három évtizedben minden tekintetben jelentősen fejlődtek évről évre bővült a termelés, nőtt a termelékenység, javultak a gazdasági körülmények és korlátlanul biztosították a munkára jelentkezők foglalkoztatását.

E vállalatok az alábbi fő profilokban működnek:

- a) különböző háztartási és egyéb kefégyártás,
- b) cirokseprűgyártás,
- c) gépi szövés,
- d) fonalmentés,
- e) kooperációs tevékenység (különböző szerelési részmunkák).

E vállalatok rendszeresen eleget tesznek a népgazdasági elvárásoknak, és tevékenységükkel a maguk területén enyhítik a népgazdaságban kialakult krónikus munkaerőhiányt.

A célvállalatok és szövetkezetek mellett jelentős számban dolgoznak látásfogyatékosok: telefonkezelőként kb. 900 fő, masszörök kb. 130 fő, és többen működnek értelmiségi pályákon: jogászok, tanárok stb.

E felsorolt foglalkoztatási területek biztosítják a munkaképes vakok munkába helyezését és örömmel állapítható meg, hogy hazánkban a foglalkoztatás területén megnyugtató helyzet alakult ki. Gondot egyedül az egyetemet végzőknél tapasztaltunk, a diploma szerzésétől viszonylag hosszú időre van szükség, hogy munkába állásuk megtörténjen.

A foglalkozási rehabilitáció tekintetében Magyarország a nemzetközi összehasonlításban jó pozíciót ért el és ez a rehabilitációs folyamat a vakok integrációját, a társadalomban elfoglalt helyüket és ezen keresztül a teljes egyenjogúságot biztosítja.

A jövőben is egyik legfontosabb feladata az állami és társadalmi szervezeteknek, hogy jogi úton és egyéb szervezeti intézkedésekkel gondoskodjanak a munkalehetőségek biztosításáról, a célcélvállalatok részére kiegyensúlyozott gazdálkodási feltételek adásáról és új munkaterületek felkutatásának és bevezetésének biztosításáról.

III. fejezet

A fiatalok pályaválasztásának és munkaalkalmasságának problémái

A fennálló jogszabályok értelmében a látásfogyatékosok beiskolázásának kötelezettsége érvényben van. Ennek megfelelően Budapesten működik a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona, továbbá Debrecenben működik a gyengénlátók 8 osztályos iskolája és szintén Budapesten működik a gyengénlátók alsó tagozatú iskolája, a felsőtagozatos gyengénlátók a Vakok általános Iskolájába járnak. Ezek az intézmények biztosítják a felvételre jelentkezők elhelyezését.

Gondot jelent, hogy sok esetben és főleg a vidéken élő szülők, vagy egyáltalán nem iskoláztatják be gyermekeiket, vagy csak jóval később jelentkeznek az iskolákban. E körülmény a gyermekek oktatására és alapképzésére káros kihatással van. További gondot okoz, hogy az utóbbi években a beiskolázott gyermekek között nagy számban találhatók olyanok, akik csak kisegítő osztályokban képesek tanulmányaikat folytatni.

A Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának tapasztalatai szerint a kisegítő osztályokban tanulók aránya az összes tanulókhöz képest 33%-os.

Az iskolákból kibocsátott tanulókat a Szociális Intézetek Központjában működő pályaválasztási és munkaalkalmassági bizottság vizsgálja meg.

E vizsgálat széleskörű és mindenre kiterjedő tényezőket vesz figyelembe és ennek alapján tesz javaslatot a szakmai továbbképzésre, vagy pedig a továbbtanulásra.

A bizottság tapasztalata szerint mind a szülőknél, mind pedig a gyermekeknél irreális elképzelések, a gyakorlatban megvalósíthatatlan igények jelentkeznek.

A fizikai munkára alkalmas fiatalokat az országban működő célvállalatokhoz irányítják, ahol megfelelő gondoskodás mellett betanított munkásként alkalmazzák és kétéves gyakorlat

után lehetőség van a vállalaton belüli szakmunkás-tanfolyamon való részvételre. Ez a kefekötés, seprűkészítés, kosárfonás és kárpitós szakmákban lehetséges. Jelentős terület a telefonalközpont-kezelés, a kiképzését a posta bevonásával a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége szervezi. Ugyancsak szervezett formában folyik a gyögymasszőrök képzése. Kis létszámban megindult és folyik a programozók munkába állítása, bár e területen nagyon lassú a haladás és számos akadállyal kell megküzdeni.

A megfelelő képességű fiatalok továbbtanulását is biztosítják a vakügyi szervek. Mindezekelőtt ki kell emelni a Budapesten működő kollégiumot, ahol gimnáziumi és szakközéiskolai tanuláshoz a feltételeket biztosítják. Ugyancsak megvannak a feltételek a főiskolai és egyetemi hallgatók részére, akik sokoldalú segítségben részesülnek, bár e területekre viszonylag kis létszámban jutnak el látásfogyatékosok. Az utóbbi években egy rendkívül súlyos problémával találkoztunk. A nyolc általános iskolát végzetteket a szülők semmiféle továbbképzésben nem engedik résztvenni, visszaviszik őket a családi környezetbe. E magatartásnak anyagi megfontolás a háttere, mert akik kollégiumban nyernek elhelyezést, nem részesülhetnek a vakok személyi járadékában. E fiatalok a ház körüli primitív munkával vannak elfoglalva, s amikor a szülők megöregednek és elhalnak, akkor kell a vakügyi szervezetnek, a vakok intézeteinek és célvállalatoknak e személyekkel foglalkozni, s ez a kialakult gyakorlat szerint számos problémát okoz.

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének helyi szervei mindent megtesznek annak érdekében, hogy a szülőket a fent vázolt káros magatartásról lebeszeljék. Családlátogatás során adnak felvilágosítást a gyermekek szüleinek és hozzátartozóinak arról, hogy milyen fontos gyermekük továbbképzése.

A fiatalok művelődésének és sportolásának feltételeit a Vakok Szövetsége központi és helyi szervei látják el. Különböző tanfolyamok biztosítják a művelődés lehetőségét. A sport területén a sakkozás, a turisztika és egyes könnyű atlétikai területek állnak rendelkezésre a vakok számára. E tekintetben jelentős nemzetközi kapcsolatok alakultak ki, melyen a magyar vak sportolók jó eredményeket érnek el.

IV. fejezet Összefoglaló

A szocialista társadalom a rehabilitációt alapvetően új elvekre építi fel. Alkotmányos jog az állampolgárok jogegyenlősége, és ebben semmiféle diszkrimináció a sérült személyekkel szemben nem engedhető meg. Így természetesen a látássérült személyek számára is biztosított az az alapvető állampolgári jog, hogy a tanulásban és művelődésben, valamint a munkába helyezéskor egyenlő elbírálásban részesüljenek. A rehabilitációs folyamat során biztosítva van a gyermekek beiskolázása, a munkába helyezése, melyet a kialakult magas szintű szociálpolitikai keretek biztosítanak.

Az integrációs folyamatot számos jelentős anyagi kedvezmény könnyíti. Így többek között biztosított a vakok munkába helyezése, továbbképzése, művelődése — 1957 óta a fizikai munkát végzők heti 36 órás munkarendben dolgoznak — egyéves munkaviszony után 6 nap pótszabadság illeti meg őket. 1971 óta jövedelemre és nyugdíjra való tekintet nélkül személyi járadékban részesülnek, mely 1980. január 1-től kevés kivételtől eltekintve havi 1230,— Ft-ot tesz ki.

A lakáselosztásban igen jelentős, hogy a Fővárosi Tanács évente 5 tanácsi lakást biztosít a Vakok és Gyengénlátók Szövetsége részére.

A Szövetség tevékenysége rendkívül fontos a látássérültek életkörülményeinek alakításában. Mint érdekvédelmi szerv, gondoskodik a szociális, kulturális, művelődési és nevelési feladatok ellátásáról. Fenntart Braille-könyvtárat, valamint korszerű stúdiót, ahol szépirodalmi és művelődési anyagot vesznek fel magnószalagra.

Saját nyomdája, különböző folyóiratok kiadásával segíti a tagok tájékozódását.

Fentiekből egyértelműen kitűnik, hogy az országban élő látássérültek élet- és munkakörülményei, életszínvonaluk rendszeres emelése, az állam részéről biztosítottak. Jelentős eredményeket tudunk elérni az integráció teljes megvalósításának útján. A kérdés elemzésénél többszörösen alá kívánjuk húzni, hogy a munka, az alkotás, e folyamatban döntő szerepet játszik, és ezt a jövőben minden eszközzel erősíteni fogjuk.

E rövid előadást is arra kívántam felhasználni, hogy tájékoztatást kapjanak a tisztelt hallgatók a látássérültek helyzetéről. Az 1981-es esztendő a rokkantak nemzetközi éve. Számos rendezvény azt a célt szolgálja, hogy a társadalom legszélesebb rétegei reális képet kapjanak a hazánkban folyó szociálpolitika és rehabilitáció viszonyairól. Az illetékes vakügyi szervek rendkívül fontos feladatnak tekintik, hogy folyamatos és rendszeres legyen a társadalom széles rétegeinek informálása, hogy ezzel is segítséget adjanak e fontos társadalmi politikai kérdés magasszintű megoldásában.

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk Központi Elnöksége 1980. október 23-án ülést tartott. Jelen voltak dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtítkárs, Csengeri József, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, dr. Sólymos Gyula, Szemerédi István, Zichó József elnökségi tagok, Daru Geróné osztályvezető-helyettes és Barna Zoltán, lapunk szerkesztője.

Dr. Vas Tibor elnök megnyitotta a tanácskozást és felkérte Pétersz László tanárt, az Irodalmi Értesítő című folyóirat szerkesztőjét, hogy tájékoztassa a Központi Elnökséget a végzett munkáról.

Az előadó részletesen foglalkozott a lap szerkesztésének problémáival. Több, mint egy éve, hogy a főtítkárs felkérésére elvállalta ezt a munkát. Az Irodalmi Értesítő anyagát mindig nagy gonddal válogatta össze, ügyelt arra, hogy az ismertebb vak írók és költők mellett fiatal tehetségek is próbálkozhassanak. Az anyag összeválogatásánál az a törekvés, hogy a vak írók munkái mellett más folyóiratokban megjelent cikkeket is közöljenek. A szerkesztő bizottság ezt a módszert tartja irányadónak. Az előadó tájékoztatta a Központi Elnökséget

arról is, hogy megtartották Budapesten az író-olvasó találkozót, amely nagyon érdekes volt és pozitív javaslatokat, ötleteket hozott felszínre. Az olvasók ezen a találkozón nemcsak az Irodalmi Értesítőt, hanem többi folyóiratainkat is vizsgálták.

Az Irodalmi Értesítő mellékleteként Pétersz László Világirodalmi Kislexikont is közzé tesz. Az olvasókkal való találkozás alkalmából voltak, akik indítványozták, jó lenne ha antológiát is jelentetnének meg, — erre azonban egyelőre még nincs lehetőség. Elmondta még az előadó, hogy a vakok Homérosz Irodalmi Köre jelenleg nem működik, újjászervezése hasznos lenne.

Az előadó nagy elismeréssel szólt a szerkesztő bizottság mellett működő Rác Miklósné munkájáról —

az Irodalmi Értesítő néhány éve elhunyt szerkesztőjének, Rácz Lillának édesanyja igen sok segítséget nyújt a feladatok ellátásához.

A testület a tájékoztatót megvitatatta és elfogadta.

Kiemeljük dr. Vas Tibor elnök felszólalását, aki megállapította, hogy a vak írók vakokról szóló művei gyakran pesszimista hangvételűek. Ezen változtatni kell, el kell érni, hogy a jövőben több derűs írás jelenjék meg a folyóiratban. Barna Zoltán, lapunk szerkesztője elmondta, hogy egy-egy jól sikerült művet rendszeresen közöl a Vakok Világának síkírású változata. Pinviczki György bejelentette, hogy az Irodalmi Kör megszervezése után felolvasót szerez az Irodalmi Kör tagjainak.

A Központi Elnökség úgy határozott, hogy az Irodalmi Értesítő kettős profilja maradjon meg: vak írók művei és átvett cikkek egyaránt megtalálhatók legyenek a lap oldalain.

A 2. napirendi pontban Szemerédi István szakmai csoportvezető számolt be a megyei szervezetek rendszer évi taggyűléseiről. Az eseménysorozatról lapunk következő havi számában részletes összefoglaló jelenik meg. A beszámolót a jelenlévő instruktorok szóban egészítették ki.

A Központi Elnökség ezt a napirendi pontot is megvitatta és elfogadta.

Ezután került sor a határozatra, amelyben a Központi Elnökség megbízta a szakmai csoportot azzal, hogy 1981-ben foglalkozzanak a káderutánpótlás kérdésével az 1982-es választások előkészítése érdekében.

A Központi Elnökség határozatot hozott arra vonatkozólag is, hogy egy későbbi időpontban behatóan megvizsgálja a budapesti és Pest megyei szervezethez tartozó körzettek tevékenységét.

A 3. napirendi pontban került sor dr. Vas Tibor elvtárs tájékoztatójára a hannoweri tanácskozásról, amelynek anyagát a Központi Elnökség minden tagja írásban is megkapta. A jelentést a testület megvitatatta és elfogadta. Megbízta a főtítkárt elvtársat azzal, hogy a Siketek Szövetségének bevonásával, szakemberek segítségével mérjék fel, hogy hazánkban mennyi siket-vak él, közülük hányan dolgoznak, oktatásukat hogyan oldották meg. Vizsgálják meg azt is, hogy a hannoweri II. Helen Keller Kongresszuson ho-

zott határozatokat milyen mértékben lehet nálunk megvalósítani.

Ezután került sor a bejelentésekre. Elsőként dr. Vas Tibor elnök bejelentette, hogy tárgyalta dr. Helmut Pillasch-sal, az NDK Vakok Szövetségének elnökével, aki ígéretet tett arra, hogy a jövő év első negyedében vakvezető kutyaképző szakemberek tapasztalatcserére az NDK-ba utazhatnak. Bejelentette továbbá, hogy idén Prágában lesz a szocialista államok vakok szövetségei elnökeinek értekezlete. Jövőre pedig Párizsban tartják a Vakok Jóléti Világtanácsa Európai Regionális Bizottságának közgyűlését. Pinviczki György bejelentette, hogy budapesti székházunk nagy előadótermének erősítő berendezését a BEAG dolgozó kb. 100 ezer forint értékű társadalmi munkával elkészítették. Ezek a szakemberek nyújtanak rendszeres segítséget a Május 1. úti intézetben lakó tanulóknak is. Részükre már korábban felszereltek olyan stúdiót, ahol a tananyagokat felveszik és a szobákba bevezetett hangszóróhálózaton keresztül továbbítják. A Magyar Rádió „Ötödik Sebesség” című műsorában is megemlékeztek e fontos társadalmi munka jelentőségéről.

Dr. Bódi István főtítkárt tájékoztatta a Központi Elnökséget arról, hogy a rokkantak nemzetközi évével kapcsolatban a Belkereskedelmi Minisztérium is segítséget kíván nyújtani a vakoknak és a mozgássérülteknek. Ebben az ügyben Erős Péter osztályvezető felkereste őt és elmondta, hogy a Belkereskedelmi Minisztérium többek között foglalkozik azzal, hogy a vakoknak, a mozgássérülteknek külön üzletet nyisson, ahol árusítanak mindazokat a segédeszközöket, amelyeknek beszerzését meg tudnák szervezni. Dr. Vas Tibor elnök bejelentette, hogy a rokkantak nemzetközi évével kapcsolatos VGYOSZ-tervezetet benyújtotta a kormánybizottsághoz és azt elfogadták. Az elnökség kérésére a tervezetet felolvasta Daru Gerőné osztályvezető-helyettes.

Végül Barna Zoltán, lapunk szerkesztője, aki október 13. és 18. között résztvett a szocialista országok vakügyi folyóiratai szerkesztőinek moszkvai tanácskozásán, tájékoztatta az elnökséget az ülésorozatról, erről lapunkban később jelenik meg beszámoló.

A Központi Elnökség rendkívül eredményes tanácskozása dr. Vas Tibor elnök zárszavával ért véget.

1980. szeptember

Megyei szervezeteink életéből

TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYEI SZERVEZETÜNK ÉLETÉBŐL

KLUBDÉLUTÁN NAGYATÁDON

Megyei szervezetünk Nagyatádi Körzeti Csoportja 1980. július 18-án délután 2 órai kezdettel klubdélután rendezett a Városi Pártbizottság klubhelyiségében.

Wachtenheim István körzeti elnök nyitotta meg az összejövetelt. Meleg szavakkal üdvözölte Horváth Bélát, a Siófoki Körzeti Csoport elnökét, valamint a Városi Tanács egészségügyi osztályának munkatársát, a helyi ÁFÉSZ Vöröskereszt alapszervezetének titkárát és a szép számban megjelent sorstársakat.

Elsőnek Horváth Béla elvtárs kért szót, aki a siófoki körzeten belül működő Vöröskereszt alapszervezetről beszélt. Elmondta, hogy itt Nagyatádon is jó lenne, ha létrehoznának hasonló alapszervezetet. A Nagyatádi Körzeti Csoport versenykihívását elfogadják. „Elindultak a nagyatádiak az úton, hogy elérjék azt, amit a siófokiak elértek.”

A klubdélután további részében meghitt beszélgetéssel telt el az idő. Az asztalok süteménnyel és üdítővel voltak megrakva.

A körzeti elnök megköszönte a városi vezetők és aktívák őszinte baráti segítségét.

E kis hangulatos összejövetel a késő esti órákban ért véget.

*

FALUGYÜLÉS NAGYBAJOMBAN

Megyei szervezetünk Kaposvári Körzeti Csoportja 1980. szeptember 20-án falugyűlést tartott Nagybjomban a Községi Tanács tanácskozó termében.

**KÖRZETALAKULÓ
TAGGYÜLÉS
KAPOSVÁROTT**

Az összejevetelt e cikk szerzője, a megyei szervezet elnöke nyitotta meg. Meleg szavakkal köszöntötte Tolnai István elvtársat, a helyi tsz párttitkárát; Petefai Vincénét, a község szociálpolitikai előadóját; Juhász Imrét, a Kaposvári Járási Körzeti Csoport elnökségi tagját, valamint a nagybajomi Általános Iskola egyik tanárát és a megjelent tagokat.

A megnyitó után az úttörő pajtások virágokat nyújtottak át a jelenlévőknek, majd műsorukkal köszöntötték őket. Ezt követően a tsz párttitkára rövid gazdasági és politikai tájékoztatót tartott, majd Juhász Imre elvtárs rövid beszámolója következett. Egyebek között elmondta, hogy minden évben rendeznek falugyűlést. Ezután hozzászólások következtek.

Befejezésül e sorok írója megköszönte a Tanács vezetőségének a segítségét. A következő falugyűlésen úgy gondolják, hogy nagyobb eredményekről tudnak beszámolni.

**A MARCALI SORSTÁRSÁK
KIRÁNDULÁSA
IGAL GYÓGYFÜRDŐRE**

Megeyi Szervezetünk Marcali Körzeti Csoportja 1980. augusztus 6-án a helyi Vörös Hajnal TSZ segítségével díjtalan autóbusz-kirándulást szervezett az igali gyógyfürdőre.

46 sorstárs reggel 7 órakor indult Marcaliból. Szép tájakon át jutott el a dombra épült településhez, Igalhoz. A dombok övezte völgyben épült fürdő felfrissülést, gyógyulást nyújt az idelátogatóknak.

Minden sorstárs jól érezte magát, kedvükre fürödtek, beszélgettek és szórakoztak.

Délután 3 órakor indultak hazafelé. Az útközben egy 1452—56. között épült műemlék templom mellett vezetett el. A kirándulók Kaposvárra érve pihenőt tartottak. A megye székhelyen vásárlással, városnézéssel, pihenéssel, sétával töltötték el az időt. A késő esti órákban értek vissza otthonukba a résztvevők.

Gellért Istvánné a Marcali Körzeti Csoport elnöke szóban és írásban megköszönte a tsz segítségét.

Csik Lajos

Megeyi szervezetünk befejezte a körzetesítést, megalakult Kaposvárott a megye 6-ik körzeti csoportja.

A vezetőségválasztó taggyűlést 1980. szeptember 26-án 17 órakor tartották meg a Latinka Sándor Múvelődési Otthonban.

Jelen voltak: Forró József, a megyei szervezet titkára; Kovács Imréné ügyintéző; Bali István, a Nagyatádi Körzeti Csoport aktívaja; Juhász Imre, a Kaposvári Járási Körzeti Csoport elnöke és Tóth Sándorné, a Csepel Művek kaposvári gyár-egysége Vöröskereszt alapszervezetének titkára, valamint e sorok írója. Ezután a kaposvári Vöröshadsereg úti Általános Iskola tanulói adtak műsort, majd e cikk szerzője beszélt a Somogy megyei Szervezet fejlődéséről (1953—1980).

Többek között elmondta, hogy 1953-tól 1956-ig három megye (Baranya, Tolna és Somogy) egy egységet alkotott. Majd mindháromban megalakult a megyei szervezet. Somogyban 1956-ban a megyei szervezet megkezdte működését, 240 taggal kezdődött meg a munka. 1973-ban már 500 tagot számlált a szervezet. 1974-ben alakult meg az első körzeti csoport Nagyatádon, ezt követte 1975-ben Marcali. Közben a taglétszám 1200-ra emelkedett. 1977-ben megalakult a Siófoki Körzeti Csoport, majd 1979-ben a barcsi, 1980. májusában a kaposvári járási és most pedig a 6-ik, a Kaposvári Városi Körzeti Csoport ünneplő megalakulását.

A feladatok könnyebb ellátása és a tagság szorosabb összefogása érdekében hívták életre ezeket a csoportokat.

Ezután került sor a választásra.

A Kaposvári városi Körzeti Csoport elnöke Haraszi József kaposvári sorstárs lett. Elnökségi tagoknak Less Antalné és Kelemen Istvánné sorstársakat választották meg. A tagság soraiból pedig küldötteket választottak, akik majd képviselik a sorstársakat a megyei küldöttgyűlésen.

A találkozó az elnök zárszavával ért véget.

A Vakok és Hallássérültek Karcagi Körzeti Csoportja ez évben is közösen szervezte meg kirándulását. Augusztus 12-én reggel hat órakor indult a Volán Vállalattól bérelt autóbusszal. Fél tíz órakor érkezünk meg a gyönyörű, sok szép látnivalóval elének táruló városba, Szentendrére. Megnéztük a Kovács Margit alkotásait bemutató kiállítást, amely a művész nevét viselő múzeumban látható.

A látott tárgyak szinte magukhoz vonzottak bennünket, alig tudtuk abbahagyni nézésüket. Valóban felejthetetlen élmény volt látni a néhány éve elhunyt Kovács Margit műveit bemutató tárlatot.

Délben a Görög Kancsó Étteremben fogyasztottuk el kitűnő ebédünket. Majd városnézésre indultunk. Sétát tettünk a szép Duna-parton. Ezt követően Leányfalura vitt bennünket az autóbusszal. Ezen a helyen is megtelt a szívünk gyönyörűséggel, úgy éreztük, hogy mindegyik településre egy egész napot kellett volna szánnunk. Leányfaluról ismét Szentendrére mentünk, hogy még egy órát időzzünk a szépséges város falai között. Hazafelé utolsó pihenőhelyünk a szajoli Pettyes Csárdában volt. A pompás idő csak fokozta jó hangulatunkat. Oda és vissza vidám nótaszóval tettük meg a négyszáz kilométernyi utat. A jó hangulat megteremtésében nagy segítségünkre volt Kása József fáradhatatlan hegedülése is.

A számunkra hasznos, tanulságos utazás költségeit a Karcagi Városi Tanács egészségügyi osztálya fedezte, ezért az értékes anyagi segítségért hálás köszönetet mondunk.

Nagy öröm Kunhegyesen. A két Szolnok megyei szervezet augusztus 13-án a kunhegyesi tagtársaknak szerzett könnyeket fakasztó örömet. Ugyanis szép programmal érkezünk a nagyközség kultúrházában ránk várakozó hallgatóság közé. E sorok írója mondott megnyitó beszédet. Méltatta a találkozó jelentőségét. Hangsúlyozta, hogy ilyen találkozóra a jövőben is sor kerülhet, ennek lehetőségét a közönség lelkes tapssal

nyugtázta. Ezután köszöntőt mondott a két szervezet titkára, Németh Lászlóné és Váradai Gyuláné. Majd Molnár Gabriella tanárnő és e sorok írója verseket adott elő. Ér Istvánné és Décsei Lászlóné énekelt. Décsei Eszter citerán játszott. Kása József pedig hegedűjátékával szórakoztatta a boldog hallgatóságot.

A műsor után baráti beszélgetés következett a kunhegyesi tagtársakkal. Lelkes hozzászólásaikkal hangsúlyozták a találkozó fontosságát; arra kértek bennünket, hogy ígéretünkhöz híven máskor is keressük fel őket. Búcsúzkodás után az egyik kunhegyesi vendéglőben bőséges és ízletes ebédet fogyasztottunk el. Egy jól sikerült szereplés után térhettünk haza.

★

Találkozó Karcagon. Nagy ünnep volt a karcagiaknak szeptember 26. A havonkénti találkozók közül ki kell emelnem ezt a sikeres napot. Három településről érkeztek hozzánk vendégek szereplésre. A Szajoli Pávákör Papp Jánosné vezetésével nagyon szépen szerepelt. Hetvenperces műsorukat sokszor szakította félbe a közönség hatalmas tapsa. Sikeres volt a Karcagi Pávákör szereplése is. A továbbiakban Molnár Gabriella tanárnő felszólalását és gyönyörű szavakat nagy lelkesedéssel fogadta a közönség. Ér Istvánné, Décsei Lászlóné, Décsei Eszter és Kása József sikeres műsorszámait is kiváltották a közönség elismerő tapsát. Nagyon jó volt a hangulat. Még a 88 éves Győrfi bácsi is táncrepdült, pedig fájós lába miatt taxival érkezett a rendezvényre. E nap a tagság számára felejthetetlen marad. A vendégeket a Déryné Művelődési Központban vacsorával fogadtuk. Az anyagi segítségért hálás köszönetet mondunk a Városi Tanács egészségügyi osztályának.

Fórizs László

★

GÖDÖLLŐN JÁRTUNK

A gyorsvasútról Mogyoród előtt, a felújítási munkálatok miatt, autóbuszra kellett szállnunk. A nagy tumultusban nyomott volt a hangu-

lat, ám a busz ablakain át elébünk táruló látvány hamar feledtette az utazás kellemetlenségeit. A gödöllői dombvidéken teljes szépségében tündökölt a nyár. A felhőtlen kék égen ragyogott a déli nap.

Utunk végcélja Gödöllő volt. Közvetlenül a város előtt, a szakközépiskola közelében, fejünk felett magasan kifeszített vörös szalagon fehér betűs felirat fogadja az országút vándorát, a munkába járókat, az átutazókat, a gépjárművezetőket: „Vigyázzunk a gyermekekre!”

Innen már nem sok idő telt el, hogy belépünk vendéglátónknak, Kiss Jánosnak, a Gödöllői Körzeti Csoport elnökének barátságosan, izléselesen berendezett otthonába, hogy életéről, munkájáról faggassuk.

Kiss János 1953-ban Gödöllőn született. — Ugye, valahogy így kezdődnek az életrajzok? — Ám a folytatás már nem mondható szokványosnak. A 8-ik osztály utolsó tanítási napjaiban kezdett el látása rohamosan romlani. Megkapta az életől az első igazán nagy pofont, majd az első után jött a többi. Egyik műtét a másik után, végül a tudat, hogy többé nem nyeri vissza teljes látását, s szertefoszlott gyermekkori álma, hogy orvos legyen. De ekkor még túl fiatal, s makacs volt, sem hogy beletörődött volna a megváltozhatatlanba, vagy talán az orvosok érte folytatott lelkiismeretes küzdelme ébresztette fel benne újra a pálya iránti vonzalmat? Tény, hogy ma, az annyi éven át munkaideje, s jövedelme rovására végzett tanulás, majd a család segítsége meghozza számára a várva várt sikert, az élethivatást, az egészségügyi közép fokú vég bizonyítványt. De az út idáig nem volt éppen könnyű: az első munkahelyén a Gyógyáru Értékesítő Vállalatnál 1969-ben kezdett el dolgozni, mint telefonközpontkezelő, majd igen jó eredménnyel leérettségizett. A marxista—leninista középiskolát már feleségével együtt végezte el. 1974-től kezdett járni egyetemi előadásokra, s az itt szerzett tudás alapján számos témában tartott egészségnevelési előadásokat munkahelyén. Időközben rokkantnyugdíjas lett, ami tulajdonképpen több lehetőséget, időt adott, hogy mint a TIT-tagja, s folyóiratunk egészségügyi rovatának vezetője

mind hatékonyabb társadalmi tevékenységet fejtsen ki az általa vezetett körzeti csoportban. A vakok életéről is kérdeztük Kiss Jánost, sőt, hogy a helyi vezetés álláspontját is megismerjük, a vakügyben felkerestük a Gödöllői Városi Tanács munkaügyi csoportvezetőjét Polyák Pált, s a Járási Hivatal szociálpolitikai csoportjának főelőadóját Kottász Tamásné.

Gödöllőn 48 tagja van a szervezetünknek, s mintegy hetven százaléka hatvan éven felüli. Ez megnehezíti közlekedésüket, részvételüket a csoportösszejöveteleken, kulturális eseményeken. Nagyon jó a kapcsolat a helyi, Mogor Lászlóné vezette szociális otthonnal, ahol a vakok gyakran kapnak termet összejöveteleikhez, vagy az otthonnal közös kulturális műsoraikhoz. Jó munkalehetőségek találhatók Gödöllőn a vakoknak, ugyanis legalább 15—20 olyan alközpont üzemel a városban, melyeket látássérültek is kezelhetnének. Csak az a baj, hogy a helyi vállalatok még nem veszik eléggé figyelembe sorstársaink igényét ezekre a munkahelyekre. Zömmel olyan látók ülnek a telefonközpontokban, akik más területeken is jól foglalkoztathatók lennének, munkájukat telexkezeléssel, portássággal kapcsolják össze.

A vakok életkörülményeit, szociális viszonyait figyelemmel kíséri a járási hivatal szociálpolitikai csoportja, egyebek között tudomásuk van arról, hogy Gödöllőn családi körülmények között élő két sorstársunk részesül a szociális szervezői hálózat gondozásában, s két személyt, mint egyedülállót pártfogolnak. Akit az megillet 3—4 havonként szociális segélyben is részesül.

Kiss János feladata igen nagy, hiszen a vakügyben még nem kellően egységes a helyi állami szervek, s munkáltatók álláspontja, bár sok helyen már vannak hozzá hasonlóan lelkes támogatói az ügynek, mint például beszélgető partnereink Polyák Pál és Kottász Tamásné.

Aszódi László Antal

Három város világtalanjainak kiállítása

(Megjelent a **PETŐFI NÉPE**
XXXV. évf. 248. számában)

A budapesti, a kecskeméti és a szegedi vakok az ép szemű embertársaik számára, tíznapos bemutatásra elküldték munkáikat arra a kiállításra, amely hétfőn nyílt meg a Kecskeméti Konzervgyár 2-es telepi ebédlőjében.

Szerencsés véletlen-e, kár kutatni, mindenesetre tény, hogy a tíznapos tárlatot az a dr. Török Gáborról elnevezett vegyész szocialista brigád segítette megrendezni, amely mint üzemi telefonközpont-kezelőt megbecsült munkatársként tartja számon az ott dolgozó és ugyancsak nemlátó Z. Kovács Bertalant. A telefonközpontos — talán kevesen tudják, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége megyei szervezetének a titkára.

Az egyszerű ebédlői tárlat a vakok munkáiból egyben alkalom is az üzemi közművelődésre. Akinek a cérna tübe fűzése semmiség, ámulattal nézik a budapesti Tóth Mária horgolt vállkendőjét és kötött kardigánjait, vagy a vak Lapat József egykori — ma nyugdíjas — kecskeméti postás saját készítésű munkadarabjait: egy lemezdobozban elhelyezett transzformátort, amellyel 42 Volt feszültséggel forgatható bármilyen átmérőjű kézfűró, s a kuktaórát, amelyet tetszés szerint, 1-től 60 percig lehet beállítani. Van itt pontjelzéses kar- és ébresztőóra, női kiegészítő, fonott butykos, mackó alakú, a nyakánál felnyitható veszőkosár, és tizenhétféle nyeles kefe, amelyet a vakokat foglalkoztató Fővárosi Seprű- és Kefegyártó Vállalat küldött el a bemutatóra.

A kiállítást nevezhetjük egyedinek, hiszen most, először láthatók együtt a főváros és a két másik város, Kecskemét és Szeged látásérültjeinek szép, hasznos munkái. A dr. Kovács Miklósné készítette padlóvázát csakúgy, mint a többi, jól sikerült tárgyat szívesen viszontlátnánk a gyárkapun kívül is.

K. — I.

A megszépítő alkony örömei — nevetéstől oldódó szorongások

Pest megyében 22 szociális otthon érintett júniusban az országosan is bevezetett névváltozás, illetve a tevékenységi kör új meghatározása az Egészségügyi Minisztérium rendelete alapján. Megszűntek külön-külön működni a beteg- és szociális otthonok, szakmai elnevezésük „általános”, vagy „idős emberek szociális otthona” lett. Az új körülményeknek megfelelően változott, egyszerűsödött a beutalás rendszere, a korábban jobban érvényesülő intézmények belső életében az ellátás szakosítása. Hogy a módszerek mind jobban kifinomuljanak, s egyre több emberi, szakmai tapasztalat gazdagítsa az öregekről gondoskodó szakembereket munkájukat, a Pest megyei intézmények egymás között rendszeres tapasztalatcseréket, cserélő látogatásokat szerveznek.

Több mint 30 éve teljesíti rendeltetését a Pest megyei Gyömrő nagyközségben a Monori Járási Idős Emberek Szociális Otthona.

Részletkéig kidolgozott házirend, és folyamatosan továbbképzett ápolónői gárda óvja, vigyázza a 120 beutalt mindennapjainak nyugalmát, de gondoskodnak az idős emberek kulturális és szórakozási igényeinek kielégítéséről is. Az otthon három önálló épületében egy-egy fekete-fehér és egy színes televízió, valamint lemezjátszó hozza a falak közé a nagyvilág eseményeit, szolgálja a kultúrát; mindezt jól kiegészítik a napi- és hetilapok, a folyóiratok, a könyvek, ez utóbbiakból (különös tekintettel az időskorral járó gyengénlátás miatt) gyakran tartanak felolvasásokat.

Egyre erősödik az otthon lakóinak együttműködése a helyi gazdasági egységek szocialista közösségeivel, az iskolák, a megyei gyógypedagógiai intézet tanulóival. A Pest megyei Tanács KISZ-esei évente több alkalommal meglátogatják az öregeket, narancsot és — a lemezjátszóhoz — mindig új hanglemezeket hoznak magukkal, elbeszélgetnek a bácsikkal, nénikkel, jókat nevetgélnek, sokat tréfálkoznak együtt.

A vezetőség minden hónapban programokat szervez az idős emberek számára, idén jártak már a Fővárosi Nagycirkuszban, Budapestről

művészeket szoktak hívni, s például — közvetlenül olaszországi turnéjuk előtt — adtak egy varázslatos hangulatú szép estet a Tápiómente Nagykáta Szövetkezeti Együttes néptáncosai, énekesei. Ez az együttes nyerte Agrigentóban az Arany Obeliszk díját.

A pihenés és szórakozás e gazdag választékán túl, hasznos elfoglaltságra is van lehetőség a falakon belül: a nőknek saját varrodájuk van. Az ügyes kezek alól terítők, függönyök, nővértények, vagy éppen csipkék, hímezések kerülnek ki. Sok szép munka hagyatékként marad az otthonra.

A férfiak főleg az ötholdas óspark, a virágágyak vagy a konyhakert ápolásában leltek örömet. Többen kijárnak a faluba. Jószerzési viszony alakult ki a közelben lakókkal. Néha meghitt barátságok kötődnek a „kintiek és a bentiek” között a kölcsönös törődés, segítség alapján.

— Sajnos akármilyen jól érzik itt magukat ezek az emberek, mindenféle képpen szomorúan jönnek ide. Az „elhagyott” otthon, a család hiánya miatt csak igen lassan, vagy sohasem enged fel bennük a nosztalgia; a gyermekek, az unokák, az ismerős tájak utáni vágyakozás. Előfordul olyan is, hogy az idős bácsinak vagy néinek szerető gyermekei vannak, de anyagi vagy lakásproblémáik miatt nem képesek maguknál tartani szüleiket. Ilyenkor nagy lelki terhet jelent mindkét félnek a szeretett hozzátartozó távolléte, mindegyikük vágyakozik szerettei után. „Ez a feszültség, amit nekünk idebent rengeteg nevetéssel, emberes bánásmóddal fel kell oldanunk” — mondta mély meggyőződéssel Rigó Mihályné, a szociális otthon igazgatónője, akiről még hadd mondjuk el, hogy az eredményesen tevékenykedő Szociálrehabilitációs Szövetség Szociálgerontológiai Szakcsoportjának tagja. Ősszel a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Szociális Szervezői Szakának harmadik évfolyamát kezdi el, s ha tanulmányait befejezi, bizonyára gyakrabban találkozunk majd vele az értekezleteken.

Aszódi László Antal

PAPP ZOLTÁN SÁNDOR:

VAK SZERZŐK PRÓZAI ALKOTÁSAI

Marhapörkölt-hályog

János bácsi nemcsak arról volt híres a meszei környéken, hogy ő volt a legerősebb pásztorlegény, meg hogy minden állatbetegséget tudott gyógyítani, hanem arról is, hogy az égvilágon senki nem tudott olyan ízletes marhapörköltet készíteni, mint ő. Most is ő volt a szakács, én meg a peckás. A pásztorkonyhát a kappanlábon forgó kis házikó előtt állítottuk fel. Nem állt ez sokból, csupán két állványra helyezett bográcsból, egy kis asztalkából. János bácsi a sőre húsát vagdalta és rakta bele a bográcsba. Befűszerezte, hogy jó íze legyen, én meg csenderítettem alatta a nagy tüzet, hogy majd a vörös borban jó omlóssá váljon a hús. Mert a marhahús jól megpuhul ám a borban! Nem is jó peckásnak lenni az ilyen pásztorkonyha körül, mert az ember nyála csurog atól a finom illattól. El is hiszem, hogy ezzel minden embert le lehet venni a lábáról, még akkor is, ha a legjobban ügyel magára. Ez igaz is volt, mert mi ketten János bácsival tanúk voltunk rá. Ha valaki egyszer ki mert jönni ellenőrizni a Feketepipacs termelőszövetkezetbe, és jóllakott marhapörkölttel, teleitta magát vörös borral, bizony nem talált semmi hibát a mi Feketepipacsunkban.

— Öcsém, öcsém, — szólalt meg János bácsi munka közben — unom én már ezt a sok főzést, készülést. Hát kinek van ebből haszna, ha nem a Feketepipacs vezetőségének? Hízna, dalmahodna tőle, nő a tekintélyük, nő a becsületük. Nekünk meg nem akar változni a helyzetünk. Akik kijönnek ide, hogy segítsenek rajtunk — gondolkodott egy keveset — hát azok meg „marhapörkölt-hályogot” kapnak.

Sok mindent hallottam már János bácsitól, de ezt az utóbbi szavát sehogy sem értettem. Az elejét, hogy marhapörkölt, azt igen, de azt a hályogot a végén nem.

— Mit kapnak? — kérdeztem.

— Hát nem érted? Marhapörkölt-hályogot.

Ez egy szembetegség öcsém, amit sem én, de még az orvosok sem tudnak gyógyítani.

Megpíszkáltam a tüzet a bográcsok alatt, ő meg kavargatta benne a pörköltöt és borral locsolta. Mivel hallgattam, így magyarázni kezdett:

— Látod, ez a marhahús mennyire szereti a bort? Pedig eleven korában csak vizet ivott. Ha meg az ember gyomrában van, akkor kívánja ám a bort! De mennyire kívánja! A jólakott ember, meg aki még iszik is, az se nem lát, se nem hall.

Értettem már a csiziót, úgy ahogy ő szokta mondani. Valaminek a fortélyja, szerinte a csiziója. Délben azonban, amikor megérkezett Mosolygó és Tisztánlátó elvtárs, azokról úgy láttam, hogy ők bizonyára nem fognak megvakulni a pörkölttől. Mondtam is: — Tévedni emberi dolog, János bátyám! Ez a két elvtárs nem úgy néz ki!

— Nono, — fenyegetett — azok is emberek és beleesnek a bűnbe. Az nem számít, ha lentről, ha fentről vagy legfelülről jön is az illető. Mind szereti a hasát. Szerintem nincsenek is becsületes emberek, csak hasimádók.

Én, mint fiatal kommunista, nem hagytam annyiba ezt a megállapítást. Védtem is az elvtársakat:

— Hát egyszerre ne ítélje meg az embereket, bátyám! Nem minden ember egyforma.

Abbahagytuk a beszélgetést, mert a falu felől vagy hat lány sietett felénk. Biztosan odáig is elhallott a pörkölt illata, mert szinte futva jöttek. Mákvirág, a Feketepipacs elnökének a lánya haladt az élen, a többiek meg a rokonság lányai voltak.

— Jönnek már az éhesek — jegyezte meg János bácsi — látod, ezek nem dolgoznak egy keserves napot, mégis gömbölyödnek az én főztőtől. Ha megbosszant, kiöntöm az egészset!

— Olyant már azért ne csináljon — csitítot-

tam az öreget, habár egy véleményen voltam vele. — Majd egyszer neki is letűnik, ha sor kerül rá.

— János bácsi! János bácsi! Nagyon éhes vagyok — kiabált az elnök lánya. — Adjon egy darab húst!

— Ha éhes vagy lányom, eredj haza enni. Vagy erre éheztetek rá? De miért jöttetek?

Azért jöttek a lányok, hogy rendet csináljanak a kappanlábon forgó kis házban. Legalábbis ezt hebegte az elnök lánya. Pedig mi csináltunk ott olyan rendet, tisztaságot, hogy ők bizony csak elrontották volna. Nem voltam szívbajos, meg is haragudtam az elnök lányára. Utálatos teremtés volt. Egyszer télen elmentem az apjához és érzett rajtam a silószag. Hát nem azt mondta, hogy menjek ki a házból, mert keveredik a gyomra!

— Mi már rendet csináltunk itt, Mancsi. Menjetez haza, amíg szépen vagytok!

De rámförmedt ám a kis nyafka a többivel együtt:

— Vacsorázni is akarunk!

A konyha körül nem túrtuk őket, enni sem kaptak, így elmentek az erdőbe sétálni. Alig tűntek el a fák között, egy másik falka közeledett a falu felől. Ezek asszonyok voltak. Az elnök felesége, nővére, az iskolaigazgató felesége, a főkönyvelő, a brigádvezetőké, szóval a sógoroké, komáké. Ezeket is szívta magához a pörköltillat, mert a szél éppen a falu felé vitte a füstöt meg az illatot.

— No, a másik éhes banda — morogta János bácsi. — Látod te ezt öcsém? Jön három idegen és vele eszik, iszik harminc, ha nem több.

Nem szóltam semmit, csak néztem a tarka sereget. Messziről hallatszott az elnök nővérenek a fecsegése. Mérgező is lettem rá, amikor odaérkeztek hozzánk. Tudták, hogy tőlünk enni nem kapnak, hát szemtelenül így szólt hozzánk:

— Úgy látom, hogy rendben is vannak a munkával. Biztosan kifáradtak. Azt gondolom, hogy már hazamehetnek. Azért jöttünk, hogy majd mi feltálalunk.

— Ne tréfálj húgom! Vagy igazán mondod? — csipkelődött az öreg, de még a pipát is kivette a szájából.

— Nem én. Úgy illik, hogy mi nők tálaljuk fel.

— Hát tálaljátok fel azt, amit főztetek! Ha nem tudtok főzni, akkor ne is tálaljatok. Vagy

éhesek vagytok? Miért nem ettetek otthon?!

Láttuk az asszonyok arcán, hogy egy kanál vízbe belefojtottak volna bennünket. De hát velünk nem lehetett bírni. Hátat fordítottak nekünk és bementek a kis házba, hogy megterítsenek. Beléptem utánuk, úgy kíváncsiságból, hogy hány emberre terítenek. Úgy számoltam a tányérokat, mintha nem is az érdekelne. Egészen meglepődtem, amikor harminckét tányért láttam. Nem akartam hinni a szemnek.

— Józsi te! — kiáltott be az öreg János — Gyere ki, mert felfordulnak a szagodtól!

Ki is mentem és elmondtam, amit láttam. Az öreg bosszúsan bólogatott és megjegyezte:

— A szatyrokat meg azért hozták, hogy vacsora után osztozzanak a maradékon. Láttad, még üveget is hoztak a bornak.

Ha János bácsi babonás volt is, mint öreg pásztor, de én nem. Akkor azonban mégis úgy kívántam volna, hogy történjen valami csoda. Nem számított volna, hogy az ördög csinálja, vagy akárki más. Bosszantó volt, hogy amikor már sürvedt, motoron száguldott a tanácselnök, a tanács titkár, kerékpáron loholtak a brigádvezetők, és csoda még nem történt. Nemsokára feltűnt a megyeiek kocsija is, a két emberen kívül benne ült még Mákvirág Mátyás, a főkönyvelő és a párttitkár. Nem emlékszem rá, hogy abban az időben, amikor még az uraké volt ez a kis ház, megszállták-e annyira, mint most.

Az elnök, mint a Feketepipacs teljhatalmú ura, már kiabált is kifelé:

— Hé, szakácsok! Lehet hozni azt a marhaságot! Azt hiszem, megérdemeljük egy ilyen kemény nap után!

Nem attól a két elvtárstól, meg a sofőrjüktől sajnáltuk az ennilát, hanem attól a sok portyázótól. Duzzogva, morogva tálaltunk. Nem mertek az asszonyok beleavatkozni a munkánkba.

Különben is tiszták voltunk mi, fehér köpenyben, fehér fedősapkában. Először a három idegent szolgáltuk ki, utána a tsz-elnököt meg a többit. Erre az időre sem én, sem János bácsi nem dugtuk be a fülünket. Tudni akartuk, hogy milyen lehet az a kemény nap, amiről Mákvirág említést tett. Az elnök szorosán ült Mosolygó elvtárs mellett, a főkönyvelő pedig Tisztánlátó mellett. Beszéddel tartották őket, Mákvirág nővére meg a sofőrt tájékoztatta a falu megváltozott életéről. Mákvirág elvtárs azt mondta, hogy amióta ő vezeti a szövetkezetet, meg van elégedve a tagság. A főkönyvelő azt

beszélte magáról, hogy a járásban ő a legjobb. Az iskolaigazgató felesége arról beszélt, hogy középiskolás szinten tanítanak az általános iskolában. A párttitkár a nagyfokú öntudatoságról beszélt.

Ez az utóbbi tetszett, mert a párttitkár az öntudatoságot nem úgy értette, mint a magunkféle emberek, szerinte az volt az öntudatos ember, aki a maga számára is a más kezével kaparja ki a tűzből a gesztenyét.

Az idegenek lassan, türelmesen ettek. Látszott rajtuk, hogy nem éheztek ki előre erre a vacsorára, mint a helybeliek, akik gyorsan faltak, csörömpöltek, mintha csákányoltak volna. Szinte élvezni lehetett, ahogy az egyetlen százazas égő megvilágította a társaságot.

— A nap sikerére elvtársak! — emelkedett fel az elnök egy tele pohárral. — A barátságunkra, elvhűségünkre, Mosolygó elvtárs, Tisztánlátó elvtárs!

A két elvtárs is megemelte a poharát, majd a társaság többi tagjai is felemelték a tele poharakat. Ittak a maguk és a két elvtárs egészségére. Majd az elnök nővére, aki szeretett hangulatot kelteni, odaült a két megyei közé. Valami magyar nótát kezdett nyüzszíteni. Mi meg lassan leszedtük a tényérokot. Úgy gondoltam, hogy csak János bácsinak lesz igaza, mert a csoda még mindig nem történt meg. Nem tetszett, hogy a két elvtárs csak bólogatott és bólogatott.

— No, te okos — förmedt rám János bácsi, amikor kint megálltunk — mondtam én, hogy ezek is emberek.

Visszamentünk és két oldalról megtámasztottuk az ajtófélfát. Egyszer csak Tisztánlátó elvtárs odaszól János bácsinak:

— Ez a vacsora nagyon izletes volt, János bácsi. Fizetni akarunk — és a belső zsebébe nyúlt.

— De elvtársak! — ugrott fel az elnök. Nálunk mindenki ingyen iszik, eszik. Ne sértsétek meg a Feketepipacs vezetőségét. Csak tegyétek el a pénzt!

— Nem fogadhatjuk el Mákvirág elvtárs — tiltakozott Mosolygó Márton. — Mi megkaptuk erre a kiküldetést. Ha még itt lennének a tagok is. De így?

János bácsit még soha nem láttam ilyen kapzsi természetűnek.

Nem kellett neki kétszer kínálni a pénzt. Rögtön elvette a két megyeitől meg a sofórtól is. Nem törődött azzal sem, hogy Mákvirág elvtárs vérbenforgó szemekkel néz rá.

Élveztem azt a zavart, ami ott volt. Tiszta fehér fénye volt annak a százazas égőnek, de mégis úgy tűnt, mintha valami színes csillár lógott volna a mennyezetről. Az egyiknek piros volt az arca, a másíknak zöld, a harmadíknak sárga. Figyeltem az elnököt, aki elsőnek vette ki zsebéből a tárcáját és négy vacsoráért fizetett János bácsi kezébe. Látszott az elnök arcán, hogy majd másnap úgyis visszakeri. No, de aki nem számított erre a meglepetésre, aki megszokta a potyát, az bizony bajban volt. János bácsi azonban ezeken is segített. Hátra szólt nekem:

— Ott van a kisujjasomban a tejkönyv. Hozd be csak Józsi! Van benne egy irkalap. Írd fel azoknak a nevét, akik nem hoztak magukkal aprópénzt.

Szerettem volna egyet nevetni ezen, mert nem az aprópénzen múlt, hanem egy fillér sem volt náluk.

— Hát ezt majd — szólt János bácsi Mákvirág Mátyáshoz — holnap leadom a pénztárosnak.

A társaság kedve alábbhagyott. Hiába akarták csinálni, mutatni a jókedvet, nem ment. Nem itták fenéig a poharakat, csak nyaldosták a szélüket. Mi meg kiléptünk az ajtón. Mi-csoda kedvünk volt! János bácsi egészen megfiatalodott:

— Na öcsém, mégicsak neked volt igazad! Hát le a kalappal Tisztánlátó és Mosolygó elvtárs előtt. Miért nem ezek jöttek már előbb?

Nem akartunk sokáig kint maradni, mert gyanusak lettünk volna az elnök előtt, hogy rajtuk nevetünk kint. Megálltunk újra az ajtóban és vártunk, hogy mi lesz. Tisztánlátó elvtárs beszélt, ugyanezt tette Mosolygó is, de látszott az arcukon, hogy örülnek, mint mi. Majd Mosolygó elvtárs az órájára pillantott. A társaság azt hitte, hogy talán menni akarnak. Hiszen éppen erre vártak már. De nem ez történt.

— János bácsi — szólt az öreghez — nem tudnának még három vacsorát biztosítani?

Az elnök nem hagyta, hogy az öreg válaszoljon, ő szólt közbe:

— Mondtam, hogy egyetek elvtársak. Fizetni sem kellett volna érte. Persze hogy van még mit enni. Hozzon csak öreg!

— Nem nekünk kell — mondta Tisztánlátó

(Folytatás a 12. oldalon)

GERDELICS FERENC:

A budapesti Keleti pályaudvar rövid leírása

A főváros e jellegzetes építménye Rochitz Gyula magyar mérnök tervei alapján 1881—1884-ig készült. Az első vonat 1884. augusztus 16-án reggel 6 órakor érkezett a vágányokra.

Napjainkban ez a pályaudvar bonyolítja le Magyarországon a legnagyobb személyforgalmat. Naponta mintegy 80 ezer utas fordul meg ezen a fontos csomóponton, 102 személyvonat érkezik és indul.

A pályaudvar épületének homlokzata a Baross térre néz nyugati irányba. A Baross téri aluljárórendszertől és magáról a térről is közvetlenül a pályaudvar csarnokába lehet jutni. A csarnok 1-es vágánya mellett az indulási oldal, a csarnok 5-ös vágánya mellett pedig az érkezési oldal található. A csarnok hossza 180, szélessége 32 m. A csarnokban 5 vágány van. Az első és az ötödik mellett, valamint a harmadik és a negyedik között széles peront építettek ki. Az első-második, második-harmadik, valamint a negyedik-ötödik vágány között keskeny peronok vannak. A csarnok főképpen a nemzetközi járatok, valamint a belföldi express és gyorsvonatok forgalmát bonyolítja le.

A belföldi személyjáratok nagy

része — a csarnok 1-es vágánya mellett található — külső 1-es, 2-es, 3-as, valamint az 5. vágány felől megközelíthető külső B C D vágányokról indul.

A Keleti pályaudvar vágányhálózatának hossza mintegy 10 km, ebbe beleértendők a rendező- és rakodóvágányok is.

A csarnok 1-es vágánya mellett az indulási oldalon a következő szolgáltatások találhatók: nagyétterem és pressó, váróterem.

Az indulási csarnokban jobbról található: pénztár, információ, az IBUSZ-iroda, a bisztró, valamint a nagyétterem.

Balról ugyancsak találunk pénztárt, majd a nemzetközi pénztár, az illemhely, a raktár, a kultúrváróterem, valamint a dohányzó váróterem, a poggyász megőrző és a feladási raktár következik.

A csarnok 5. vágánya melletti peronon található szolgáltatások: (a felsorolás a homlokzattól befelé haladva értendő) az elsősegélyhely, a pénztár, a fodrász, a vámórség, a vámáru raktár, az érkezési csarnok, a rendőrség, a váró, a katonai parancsnokság, egy második fodrász, az illemhely, az érkezési ügyelet és az állomásfőnökség.

Kapus az indulási csarnok Thököly úti bejáratánál és csarnok homlokzati bejáratánál található.

Taxiállomás az indulási oldal Thököly úti bejáratánál és az érkezési oldal Kerepesi úti bejáratánál van. A fővárosba érkező nemzetközi és belföldi express vonatokon a jegykezelőnél taxira általában előrendelést lehet kérni. A jegykezelőtől kapott nyugta összegét a taxi vezetője köteles a viteldíjba beszámítani.

A Keleti pályaudvar megközelíthető a kelet-nyugati Metróval (Őrs vezér tér, Déli pályaudvar), a Fesztetics utcai végállomástól induló 23-as, 24-es, 36-os; a Baross térről induló 44-es, 67-es villamosokkal; a Verseny utcától a 20-as, 30-as autóbusszal; a Baros tér Thököly úti oldalán a 7-es, 78-as autóbusszal; a Mező Imre út és a Rottenbiller utca felől a 33-as autóbusszal, a tér Kerepesi úti oldaláról a 95-ös autóbusszal és a 80-as trolibuszal, a Bethlen Gábor utcából a 73-as, 76-os trolibuszal és a Garay utcából a 78-as, 79-es trolibuszokkal.

A felsorolt járatokkal közvetlenül eljuthatunk fővárosunk nagyon sok pontjára.

NE KÖZLEKEDJ FEHÉR BOT NÉLKÜL!

(Folytatás a 11. oldalról)

Tihamér. — Még három elvtárs ezután fog befutni és azoknak kell.

— Szintén a megyétől? Ugye a másik községből jönnek? — kérdezte a főkönyvelő.

— Nem elvtársak — mondta Mosolygó — ők is velünk együtt érkeztek a Feketepipacsba, csak a falu másik vége felől. Biztosan sok tsz-taggal elbeszélgettek.

— Hozzuk a vacsorát elvtársak! — kiáltott fel örömeiben János bácsi. — Van még az ő számukra is!

Éppen akkor léptünk ki, amikor szembevágott bennünket a személykocsi reflektora. Még arra volt időm, hogy odasúgjam János bácsinak:

— Mondtam én, hogy nem is olyan veszedelmes betegség a marhapörköltihályog!

A vakvezető kutyával közlekedők szakcsoportjának híradója

Szaporán szedi lábait, óvatosan kerül ki az akadályokat, a szembejövöket, megáll a járdaszélen, majd határozottan halad át a zebrán. Gazdája fehér bottal kezében teljes bizalommal követi. A nemlátó a vezetőhám legkisebb mozdulatát is híven követve halad vezető kutyája nyomdokában.

Új rovat indul folyóiratunkban, mely a Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportjának munkájáról, feladatairól és eredményeiről fog havonta beszámolni.

A szakcsoport egy évvel ezelőtt éppen akkor alakult, amikor bezárták a Csepeli Vakvezető Kutyaiskolát. A sorstársak első és legfőbb feladatuknak tekintették azt, hogy az iskola ismét meginduljon és ott jól vezető kutyákat képezzenek ki azok számára, akik ily módon akarnak közlekedési nehézségeiken enyhíteni. Hosszú és küzdelmes volt az az út, melynek eredményeiről október 19-én már az iskola területén számoltak be a szakosztály közgyűlésén megjelent tagoknak.

Az iskola, mint a szövetség kihe-lyezett csoportja hivatalosan 1981. elején kezdi meg működését és terveink szerint még ugyanebben az évben közel húsz igénylőt tudunk vakvezető kutyával ellátni.

Ezúttal is felhívjuk sorstársaink figyelmét, hogy akik ilyen kiképzett kutyát igényelnek, vagy azzal már rendelkeznek és nem vették még fel a kapcsolatot szakcsoportunkkal, azok a megadott címen mielőbb jelentkezzenek, hogy részükre adatlapot küldhessünk.

A Csepeli Vakvezető Kutyaképző Iskola és egyben a szakcsoport le-
vélcíme:

Vakvezető Kutyával Közlekedők
Szakcsoportja,
Budapest, XXI., Csepel,
Dunadűlő sor, Hrsz. 4502/2
Irányító szám: 1212
Telefon: 347-805

Szívesen ad tájékoztatást: Kiss József (Telefon: 337-760), és Hubay Bertalan (Telefon: 688-171).

KISS JÁNOS:

A nátha és az influenza

A nátha egyike a leggyakrabban előforduló fertőző betegségeknek. Egyszerű, mondhatni banális elváltozás, amely néhány nap alatt rendszerint szövődménymentesen gyógyul.

A betegség lényege nem más, mint az orr nyálkahártyájának heveny hurutja. Ezt az állapotot vírusok és baktériumok idézik elő. Következményeként — mint az közismert — heves tüszögések után híg orrváladék ürül. Ezt sokszor fejfájás és közérzetromlás kíséri. A tünetek 3—4 nap leforgása után módosulnak, az orrváladék sűrűbbé válik, majd fokozatosan ritkul az orrfújások száma, vagyis a betegség lassanként lezajlik.

A nátha fertőzőképessége igen nagy. A kórokozók a felső légutak váladékában találhatók, így elsősorban cseppterjesztés útján terjednek. A teljes megelőzés épp ezért lehetetlen. Ennek ellenére a zsebkendőbe történő köhögés, tüszögés lényegesen csökkentheti a betegség elterjedését. Az orrnyálkahártya-gyulladást nemegyszer garathurut kíséri. Ez a náthával együtt néhány nap alatt szintén nyomtalanul gyógyul. A náthás beteg különösebb gyógykezelésre nem szorul. A gyulladáson folyamat néhány szem kalmopirin, istopirin, vagy más szalicilkészítmény bevitelével, valamint orrcseppek használatával gyorsan csökkenthető; viszont mindenképpen orvosi kezelésre van szükség abban az esetben, ha a náthához más súlyosabb szövődmény társul. Ennek az a jele, hogy a betegség néhány nap alatt nem gyógyul, sőt lázas állapot alakul ki. A szövődmények közül leggya-

koribb a légsző-, hörghurut és az orr melléküregeinek gyulladása. Ez utóbbi sokszor gyermekeknél fordul elő. Nem ritkán szövődik a náthához tüszős mandulagyulladás. Ez mindig súlyos szövődménynek számít, ezért ilyen esetben orvosi ellátásra van szükség.

Sajnos manapság elterjedt az a szokás, hogy a betegek önmagukat gyógyszerezik. Már a nátha kezdetén sokan Maripent, Summetrolint, Poteseptet, de még Tetránt is elkezdnek szedni.

Ez a rossz szokás nagyon komoly veszélyekkel jár. Tudnunk kell ugyanis, hogy a kórokozók a gyógyszerekkel szemben más későbbi alkalommal — esetleg súlyosabb megbetegedéseknél — érzéketlenek maradnak.

A leírtakból következik, hogy a gyógyszereket, különösen az antibiotikumokat csak szigorúan orvosi utasításra szabad alkalmazni, az utasításnak megfelelően kell azokat használni és az előírt adagokat teljes mennyiségben be kell szedni. Sokszor látjuk, hogy a betegek a felírt gyógyszereknek csak egy részét szedik be. Ez a szokás különösen antibiotikumok használatakor nagyon káros. Az történik ugyanis, hogy a 2—3 napos gyógyszeresedés csak a kórokozók egy részének az elpusztítására elegendő. Az ezután még életben maradt baktériumok a gyógyszeresedés abbahagyása miatt ismét elszaporodhatnak, ami visszaesést jelent a beteg számára.

Gyakran felteszik a kérdést, van-e különbség a nátha és az influenza között. Erre egyértelműen igennel kell válaszolni. Bár a nátha és az

Törődjünk többet egészségünkkel!

influenza is vírusfertőzés, mégis az utóbbi gyakran súlyosabb kórképet idéz elő. A nagy influenzajárványokat általában A és B típusú, úgynevezett speciális influenzavírusok alakítják ki. A betegség sokszor izületi- és izomfájdalmakkal, magas lázzal kezdődik, nemegyszer csak később alakulnak ki a náthára jellemző tünetek. Néha olyan beteggel is találkozhatunk, akiknél ezek el is maradnak. Gyakori, hogy lappangó tünetek után az influenza tüdőgyulladásba megy át, nem ritka az sem, hogy az influenza talaján idültté váló hörghurut jön létre. Szerencsére ritkán fordul elő a kórképnek az a súlyos fajtája, amelyben rövid idő alatt légzési és keringési elégtelenség alakul ki és sokszor a gondos ápolás ellenére is a betegség halállal végződik. Ez többnyire leromlott állapotban lévő idős embereknel fordul elő. Az influenza szövődményei legtöbbször súlyosabbak a náthánál, különösen veszélyes a betegség csecsemő- és kisdedkorban.

Csecsemőknél a hirtelen fellépő magas láz következtében görcsös állapot (eclampsia) jöhet létre, ami könnyen hallálal is végződhet. Ezért nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy

csecsemő- és gyermekkorban a lázat azonnal csillapítani kell! Sajnos az a gyakori, hogy a szülők nem veszik fel a küzdelmet a láz ellen az orvos megérkezéséig, gondolván, hogy lázas állapotban jobban felismerhető a betegség. Ez nem így van. A láz csak jelzi a betegséget. Csillapításának elmaradása nagyobb kárt okozhat, mint amennyi előny származik abból, hogy az orvos lázasan látja a kis beteget. A láz csillapítására kétféle eljárás használható. A gyógyszeres lázcsillapítás, amelyet általában amidosophen kúppal vagy tablettával végzünk. A másik módszer a mechanikus hőcsökkentés, amely a törzs, vagy esetleg az egész test borogatásával történik. Nagyon magas láz esetében jól alkalmazható az úgynevezett hűtőfürdő.

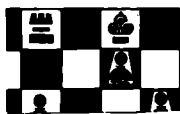
A fenti módszerek a gyors hőmérsékletcsökkentés érdekében kombinálhatók is.

Emellett nem szabad elfelejteni, hogy a lázas gyermeknek a folyadék igénye is nagyobb, ezért többet kell innia, hiszen a kiszáradás veszélye fenyegetheti. A hurutos betegségek fellépésekor különösen újszülöttkorban nagy gond az orrnyílások eltömődése. Ennek következtében a csecsemő orrlégzése lehetlenné válik. Furcsán hangzik, de ez a helyzet fulladásos halálhoz is vezethet, mivel ebben a korban még

a szájon át történő levegővétel csak igen nehezen zajlik.

Mivel az influenza is vírusbetegség, ezért hatékony gyógyszere ma még nincs. A vírusokra ható vegyületek ma még sokkal gyengébb hatásúak, mint azok az antibiotikumok, amelyek a baktériumokra hatnak. Ennek ellenére az influenzás betegnek, hacsak két-három nap alatt nem válik teljesen tünetmentessé mindig adunk antibiotikumot a társfertőzések és a szövődmények leküzdésére. Emellett jó hatásúak a szalicilátok, az orrcseppek és sok C vitamint tartalmazó gyümölcsök, italok fogyasztása. A járványok terjedésének megelőzése érdekében helyes, ha az influenzás beteg ágyban marad és minél kevesebben látogatják. Az ágynyugalom minden gyulladással járó betegségnél fontos, hiszen a szervezet ilyenkor a fizikai igénybevételtől mentesül, ez pedig hozzájárul a minél rövidebb időn belüli gyógyuláshoz.

Végezetül meg kell említeni az influenza megelőzésének újabb terjedő módját is, amely úgynevezett passzív immunizáláson alapul. Ilyenkor a vírusok ellen termelődő ellenanyagot juttatunk be az egészséges ember szervezetébe. A módszer bár terjedőben van, de még fejlődni kell ahhoz, hogy az influenza is megszűnőben lévő fertőző betegség legyen.

sport

DÉNES JÓZSEF:

Ez aztán a versenycsapat

Bizonyos, hogy mindenütt a világon, az atlétikai trénerek fejüket ráznák a csodálkozástól, ha látnák, hogy ki — vagy mi segített a tasmaniai Dianne Temby-nek jóformán egyik napról a másikra, hogy újdonsült futó-próbálkozóból egyszerre nemzetközi csillaggá legyen.

Dianne trénera Lisa, egy labrador fajtájú vakvezető kutya.

Rövid hét hónap alatt, mióta „edzeni” kezdte Diannet, Lisa segített, hogy úrnője az ausztráliai vakok sportversenyeinek egyetlen sorozata alatt megnyerjen három ausztráliai bajnoki címet és néhány világrekordot is elérjen.

Ime, Dianne első eredményei a pályán, amikor teljes erővel tudott versenyezni a Melbourne-ban nemrégiben megtartott Vakok Országos Sportversenyén.

- Világrekordot döntött meg mind gerelyvetésben, mind diszkoszvetésben;
- 0,3 másodpercre megközelítette a 60 méteres sprint-világrekordot;
- Természetesen a sportesemények bajnoknője címet nyerte el;
- Beválasztották az ausztráliai keretbe, hogy résztvegyen az augusztusban, Hollandiában

sorra kerülő Vakok Olimpiai Játékaiban.

De, teheti fel valaki a kérdést, hol kerül be a képbe Lisa, a kutya?

Nos, Dianne képtelen volt rendszeres edzőt találni akár diszkoszvetéshez, akár sprinteléshez, így teljes egészében Lisára támaszkodik segítségért.

Órákat tölt el diszkoszvetéssel házuk udvarán Condah közelében, és a hűséges Lisa hozza vissza minden alkalommal a diszkoszt.

Majd, ha sprintelést gyakorol, Lisa vele együtt ugrik a „start” jelzésóra és ezenkívül elkíséri úrnőjét, amikor az birtokuk körül órákon át kocog.

Szerencsére Diannenak tapasztalt és rendkívül jó edzője van diszkoszvetésben — Tom Glynn, Hamiltonból, aki korábban bajnoka volt a sportágnak.

Glynn erőfeszítései hihetetlen eredményekben kristályosodtak ki.

Így például Melbourne-ban, nemrégiben, Dianne 24,45 méterre dobta el a gerelyt — ami hihetetlen, ha

figyelembe vesszük, hogy a fennálló világrekord, amelyet egy kanadai ért el, csupán 19,92 m volt!

Dianne legjobb tréning-dobása 26 m!

Csupán említésképpen: Dianne a diszkoszt 22,82 méterre dobta el, összevetve a korábbi világcúccsal, ami 21,80 m volt és a 60 métert 9,3 másodperc alatt tette meg — csupán 0,3 másodperccel maradt el a világrekordtól.

Maga a tény, hogy Hamiltonban, ahol férjével dolgozik, igen csekély a tréning- és a gyakorlási lehetőség, magában is korlátozó erő. Ne feledjük azonban, hogy Dianne csupán két éve vakult meg és atlétikai karrierjét 18 hónappal ezelőtt kezdte el — majdnem 16 év szünet után!

Talán Dianne sporteredményei nem érik el a legjobb, látó atléták eredményeit, két dolgot azonban nem szabad szem elől tévesztenünk:

— Gyakorlatilag képtelen tengeleye körül megfordulni, mielőtt elhajtja a diszkoszt, mert hiszen ilyen

körülmények között majdnem lehetetlen pontosan dobni;

— A vakokra vonatkozó atlétikai szabályok értelmében, a gerelyt állásból kell elhajítani — ugyanakkor a látó atléták azzal, hogy nekifutnak, távolságot is nyernek.

A sporttevékenységein kívül, az 1980-as év Dianne számára más-különb is rendkívül lényeges, mert lehetővé vált, hogy szociálpolitikai tanulmányokat folytasson, és most buzgón tanul is, jelenleg az Austin kórházban végez beilleszkedési munkát és tanulmányokat.

Szociális gondozó szeretne lenni, ha a jelenlegi tanfolyamot befejezi, amelyet különben rendkívül érdekesnek talál.

Mindent összevetve elmondhatjuk, hogy az idel év igen nagy kihívást jelentő és energikus év volt, és mi a magunk részéről jókívánásainkat küldjük további munkájához és erőfeszítéseikhez is.

LAK ISTVÁN:

Tíz nap Jugoszláviában

A Wesselényi Sportkör Turista Szakosztálya az idén megszervezte a már hagyományossá vált külföldi utazást. A kirándulásra 1980. szeptember 7—16. között került sor, amelynek során az adriai tengerpart jugoszláviai szakaszának déli részén töltöttük az említett időszakot.

Szeptember 7-én, vasárnap délután indultunk el a hosszú útra a Meridián expresszsel. Vonatunk a Kiskunságon átbogva először Kiskunhalason állt meg, innen hamarosan megérkeztünk Kelebiára, országunk egyik déli határállomására. Hazánkat elhagyva, az első jugoszláviai megálló Szabadka volt. Még sík területen haladtunk, amikor Újvidékre érkeztünk, ez a város a jugoszláviai magyarság központja. Ezután egyre változatosabb tájakon utaztunk és már este volt, amikor Belgrádban hosszabb ideig állt a vonatunk. A jugoszláv fővárostól a tengerparti Bar kikötővárosig tartott utunk leghosszabb szakasza. A vonaton ún. Couchette-rendszerű kocsiban utaztunk, amelyben az ül-

sek éjszakára fekvőhelyekké változtathatók. Miután kialakítottuk fekhelyeinket, megpróbáltunk pihenni, de az alvás az kevésbé sikerült. Nem is csoda, ha nem tudtunk aludni, hiszen vonatunk talán Európa egyik legszikelőbb hegyvidékén vezetett pályán haladt. Ez az új vasútvonal, amely a hetvenes évek közepén készült el, átszeli a nyugat-balkáni kopár, sziklás magas hegyvidéket. A Belgrád—Titograd—Bar vasútvonal 475 km hosszúságban Szerbia, Hercegovina és Crna Gora földjén halad, összeköttetést teremt az ország belső területei és a dél-adriai tengerparti vidékek között. A vasúti pálya szó szerint átszeli a hegyeket, hiszen a fentebb említett hosszú szakaszon 258 alagutat kellett építeni a hegyek gyomrában és 230 völgyhíddal kellett átívelni a mélységeket.

Egész éjszakán keresztül robogott, dübörgött velünk a vonat alagútból ki, alagútba be. Titograd városa után már világosodni kezdett és nemsokára feltűnt a hegyek mögött a kék Adria. A reggeli órákban megérkeztünk Bar ki-

kötővárosba, onnan autóbusszal a közeli Sutomore faluba utaztunk. Ezen a tengerparti üdülőhelyen töltöttük a következő napokat. A hosszan elnyúló településeken sok a nyaraló és a szálloda. Mi a Hotel Niksic nevű 9 emeletes toronyszállóban laktunk, kényelmes, modern két- és háromágyas szobákban. A hotel a crna gorai köztársaság egyik városáról, Niksicről kapta a nevét.

Megérkezés után reggeli és helyfoglalás következett. Idegenvezetőnk, Ifjú György ismertette a napirendet és a programokat. Ezután ismerkedtünk a szállodával és környékével. Már az első napon fürüdtünk a tenger kellemes vizében. Üdülésünk ideje alatt ragyogó napsütéses, szép idő kárpótolta számunkra az idei szeszélyes, hűvös nyarat. A csodálatosan szép kék eget alig zavarta meg némi felhősödés. Szállodánk néhány méterre volt csak a tengerparttól, a kavicsos, lejtős úton hamar elértük a tengert. Ilyen kedvező körülmények között a legtöbben a fürdést, a napozást választottuk főprogramként. A sok strandolás és séta után igencsak megéheztünk és igyekeztünk időben megérkezni a mindennap ragyogó, tiszta étterembe, ahol szépen terített asztaloknál ízletes, finom ételek vártak bennünket. Szabad időnk mellett volt néhány közös programunk is, ezek során előadás, kirándulások és egy tengeri utazás is szerepelt.

Idegenvezetőnk az első napok egyik estéjén ismerető előadást tartott Jugoszláviáról, a mi tartózkodási helyünkről, valamint annak környékéről. Előadásából néhány gondolatot szeretnék kiemelni a terület földrajzáról, történelméről és néprajzáról. A mai Jugoszlávia népei államszövetségben élnek, hat szövetséges köztársaságból egyesült területen. Mi Jugoszlávia délnyugati sarkában a kis Crna Gora nevű szövetséges köztársaságban voltunk. A terület a kopár, magas, sziklás, sötét hegyekről kapta a Crna Gora nevet, ami magyarul a fekete hegyek országát jelenti. Déli szomszédunknak ebben a legkisebb köztársaságában mindenütt hegy és hegy található, alig van csak néhány kis síkság. Ebben a nehezen járható ország-részben, amelynek a területe a mi Dunántúlunk nagyságának a felét teszi ki, csak félmillió ember él. Crna Gora régi neve Montenegró volt. Az egykori montenegrói fejedelemség ősi fővárosa Cetinje, ma múzeumi város. A mai Crna

Gora új fővárosa Titograd százezer lakosú település, amely a köztársaság gazdasági és kulturális központja lett.

A középkori Montenegró népének két hódító hatalommal is meg kellett küzdenie, keletről a törökök, nyugatról pedig a velenceiek támadták és akarták elfoglalni az országot. A betolakodók azonban csak a tengerparti részeket tudták hosszabb-rövidebb időre elfoglalni. A hegyek közt élő bátor lakosságot nem sikerült leigáznia. A kis fejedelemség megőrizte önállóságát, amíg a többi balkáni államok elbuktak. A második világháború után Crna Gora rohamosan fejlődött. Több kirándulás során részletesen is megismerkedtünk tartózkodási helyünkkel, a kis Sutomore faluval. A település a sutomorei öböl északi partján terül el. A falu és környéke a Földközi-tenger közelsége következtében Jugoszlávia legenyhébb éghajlatú helye, ahol már január végén virágoznak a gyümölcsfák. A környéken sok az olajfa, fügefa és különböző pálmafélék. Amíg ott voltunk, többször is szedtünk érett fügét, ami már egészen finom, ízletes volt. Felkerestük Sutomore nevezetességeit, a Haj-nehaj egykori velencei hátrérod romjait, a török Tekija-erőd maradványait és a XII. században épült Szent Tekla templomot. A két romos várhoz igen meredek köves, sziklás úton tudtunk felmenni. A nehéz területért kárpótolt bennünket az élénk társalgás, a szép kilátás.

Sutomorében és környékén még néha találkozunk egykori szép, népviseletbe öltözött emberekkel. Szálláshelyünkről többször is elmentünk a közeli Bár városkába. A városnak ma tízezer lakosa van. A régi Bár a hegyoldalban épült. A település legfőbb érdekessége, hogy máig is megőrizte keleties jellegét. Nagyon sok a török és az albán lakos, akik még a régi népviseletben járnak. Felmentünk a meredeken emelkedő Óvárosba, ahol az úton gyakran mentek el mellettünk teherhordó öszvérek. Bementünk a régi Bar török dzsámijába, amely a középkorban épült és ma is jó állapotban levő templom, jelenleg is mohamedán vallási célokat szolgál. Megnéztük a berendezési tárgyakat, sőt még kézbe vettük a Koránt is, a mohamedánok szent könyvét. A régi Bar mellett a városban modern lakótelepek épülnek. Barban és környékén is romos épületek és repedezett falu házak láthatók lépten-nyomon, ezek mutatják az 1979-es nagy földrengés nyomait. Jugoszláviának ezen a vidékén gyakran vannak földrengések. Az egyik napon autóbusszal ki-

BACSIK LÁSZLÓ:

MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL

A hanglemezek felvételekor és lejáttszásakor alkalmazott hangszín-változtatásról írtam legutóbb. Ez a korrekció végeredményben nem hallható, mivel a vágási, illetve lejáttszásai módosítások kiegyenlítik egymást, eredménye a hosszú műsoridejű mikrolemez és a lemezszercegés csökkenése. Körülbelül ennyit fejlődött a hanglemez, mint elektromos áttétellel megvalósított mechanikus elvű hangrögzítés. Erről a témáról a stereoval kapcsolatban fogok legközelebb szólni.

A hanglemeztechnika fejlődésével egyidőben felmerült a hang rögzítésének mágneses módon való megoldása. Sorozatom elején részleteztem, hogy a hang a levegő állapot-változás-sorozata, vagyis sűrűsödés-ritkulása, amelynek szaporasága a hang magasságát, mértéke a hang erősségét határozza meg. Az elektromos jelenségek felfedezése után eszközök sorát találták fel, amelyekkel ezt a levegőállapot-változást ugyanolyan módon változó elektro-

mos jelekké alakíthatták át. Így azt, hogy ha egy tekercsbe a hang ütemében változó áramot vezetünk, a tekercs erőterében a mágneses tér a hang ütemében változik. Lemez-vágásnál ez működteti a vágótűt. Ha mágnesezhető anyagot — vasat, acélt, krómot — mágneses erőterbe helyezünk, majd kivesszük onnan, a mágneses tér nagyságától függő erősségű mágneset kapunk, vagyis ezek az anyagok viszonylag arányosan megőrzik a mágneses teret. Húzzunk el egy acélhuzalt az előbb említett tekercs előtt. Annak mágneses tere a hang magasságának megfelelő szaporasággal változik és ez a térerő a hang erősségének függvénye. 440 Herzes „A” hang esetén a tekercs terének észak—déli polaritása másodpercenként 440-szer megcserélődik. Ha 1 méternyi huzalt húzunk el 1 másodperc alatt egyenesen a tekercs előtt, ezen a darabon a huzal 440 észak—déli és 440 déli—északi polaritású mágneses szakaszt fog tartalmazni, sőt a

változások közti átmenet a hang jellegének megfelelő levegősűrűsödés-ritkulás közti átmenet jellegét fogja követni. Így ez a huzaldarab mintegy mágneses „fényképe” lesz a levegőjelenségként 1 másodpercig megszólaló hangnak.

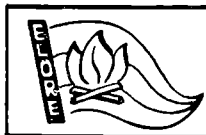
Ha egy tekercs előtt mágneses teret változtatunk, a tekercs kivezetéseiben a váltakozásnak megfelelő módon váltakozó nagyságú és irányú feszültséget kapunk. Ha tehát ezt a huzaldarabot az előző módon elhúzzuk egy tekercs előtt, annak kapcsain 440-szer megcserélődő polaritású feszültséget kapunk. Ha az eljárás során ennek a váltakozásnak a módja — az átmenet, a megcserélődés jellege — nem változik, nem torzul, akkor az ismét megkapott feszültségváltakozást erősítővel és hangszórával hanggá visszaalakítva az eredeti „A” hangot kapjuk. Főbb vonalakban így vázolható a mágneses hangrögzítés és visszajátzás elve.

(Folytatjuk)

rándultunk az albán határmenti Ulcinj városba. Ez a húszezer lakosú település a környék központja. A városban törökök és albánok mellett négerék is laknak. Érdekes látvány színes forgataga tárult elénk a város piacán, amely tulajdonképpen egy keleties bazár, ahol az árusok harsány hangon kínálják portékáikat. Számunkra sok-sok érdekességet nyújtottak ezek a kirándulások. Felejthetetlen élményben volt részünk, amikor egy délután ragyogó napsütésben hajóval egyórás utazást tettünk a csodálatos szép kép Adriai-tengeren.

Sajnos nyaralásunk szép napjai hamar elteltek. Örültünk, hogy az időjárás ilyen kegyes

volt hozzánk, és hogy egy kényelmes szállodában laktunk. A legnagyobb elismeréssel kell szólni a hotel tisztaságáról, rendjéről és személyzetének velünk szemben tanúsított udvarias, vendégszerető magatartásáról. Idegenvezetőnk, Ifjú György, küldetését a lehető legjobban látta el. Mindig köztünk volt, erőt, fáradságot nem kímélve mindenkinek segítségére volt. Az ő irányító, szervező munkája nagymértékben elősegítette ezt a jól sikerült kirándulást. Köszönet és elismerés illeti idegenvezetőnk, ezért az áldozatos, felelősségteljes munkáért. Valójában egy jól sikerült külföldi utazás élményeivel térhettünk haza.

KUMINKA GYÖRGYNÉ:

ÚJBÓL MI JELENTKEZÜNK

1980. június 13-án a Vakok Általános Iskolájából ismét kilépett egy nyolcadik osztály.

Szeptembertől új, önállóbb életet kellett kezdenünk. A megszokott, ismert közösséget egy számunkra teljesen ismeretlen váltotta fel. A volt nyolcadik osztályból három társunk csak a jövő évben kezdhet dolgozni, vagy szakmát tanulni. Ennek egyetlen oka az, hogy még nem töltötték be a tizenhetedik életévüket. Addig is hasznos elfoglaltságot keresnek otthon, a szülők körében. Dani Zsuzsit, Juhos Katit és Varga Erikát ismerve, biztosan megtalálják családjukban a tartalmas időtöltési lehetőségeket, a munkát és a szórakozást is. Mi nagy szeretettel várjuk vissza őket.

Kabai Imre és Guba János a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalatnál kapott munkát. Mindketten beiratkoztak az I. István Gimnázium esti tagozatára. Remélem, lesz anynyi kitartás bennük, hogy eljutnak az érettségiig.

Szabó Lajos hangolónak készül. Eddigi híreink szerint ügyesen és jól dolgozik. A szórakoztató zenében is tovább szeretné képezni magát. Kovács Katit Mórrott, Demjén Mártát pedig Miskolcon vették fel középiskolába. Szeretnénk, ha ők is megtalálnák a hozzájuk illő barátokat, és mindig megkapnának minden szükséges segítséget a tanulásban. Bódi Emese a budapesti Teleki Blanka gimnáziumban tanul. Az első tapasztalatai, benyomásai igen kedvezőek.

Nagy Ibolya a Május 1. út 45. szám alatt működő, dolgozók dél-előtti gimnáziumába jár. Engem, e sorok íróját, a Berzsenyi Dániel gimnáziumba vettek fel. Mi még bizonytalanul tapogatózunk az ismeretlen környezetben. Hamarosan a saját lábunkra kell állnunk. Régi iskolánktól jó útravalót kaptunk. A mi dolgunk, hogy éljünk vele. Minden társamnak az élethez jó szerencsét és sok boldogságot kívánok!

Rozemberczki Zoltán

— Nálunk a kis tantermek jók, hiszen gondoskodnunk kell róla, hogy a legutolsó padban ülő gyerek is jól láthassa a táblát.

— Miben különbözik még ez az iskola a többitől?

— Például a szemléltetésben. Mindent nagy betűvel írunk, képeink, rajzaink is jóval nagyobbak az átlagosnál. Mindent világos, élénk színekkel, kontúrokkal szemléltetünk. Könyveink nem térnek el a szabványtól, de a füzetek jóval nagyobbak. külön rendelésre készülnek. A tantervünk megegyezik bármelyik más iskoláéval. Az egyetlen eltérés, hogy valamivel több írás és olvasás órát tartunk.

Ezt bizonyítandó, meghívást kaptunk egy kis bemutatóra. A padokon különféle segédeszközök, homlokra, tollra szerelhető nagyítók hevernek. Nagy segítség a mindentudó svéd írásszemléltető televízió. Képernyőjén az olvasandó szöveg a kívánt méretre nagyítható, illetve kicsinyíthető.

— Hatvan gyermekünk van — mondja az igazgató. — Ötvenen bentlakók, szüleik vidéken laknak, tíz pedig budapesti. Tizenhat gyógypedagógusunk dolgozik itt, s van két utazó tanári státuszunk.

— ?

— Az „utazó tanár” házi szóhasználat — mosolyodik el dr. Csabai Lászlóné. — Két munkatársunk azokkal a gyerekekkel foglalkozik a fővárosban, akik nem kerülhetnek be ide. Tanácsokat adnak, milyen messze üljenek a táblától, eldöntik milyen speciális taneszközt van szükségük.

— Ezek szerint a fővárosban több mint hatvan gyengénlátó alsótagozatos van?

— Több, sőt meg merném kockáztatni, jóval több, mint amiről tudunk. A szülők sokszor még akkor sem hozzák ide a gyermekeiket, ha szükségük lenne rá. Egyszerűen szégyellik, hogy gyermeküknek érzékszervi fogyatékosága van. Mások összekeverik intézményünket a gyógypedagógiai iskolákkal.

— Itt is gyógypedagógusok tanítanak...

Nem csak szemmel

(Megjelent a KÉPES ÚJSÁG
XXI. évfolyamának
38. számában.)

Kis, egyemeletes iskolaépület Budapesten, a Szőnyi úton. Falán az ovális tábla. Kívülről semmiben sem különbözik az ország más általános iskoláitól. Talán csak abban, hogy az ablakon kikukucskálós, s a szünetben udvaron sétálgató gyermekek többsége igen erős dioptriás szemüveget visel. Ez a gyengénlátók általános iskolájának alsó

tagozata. Belépve az iskola kapuján, csöndet várok, félszeg, tétován közlekedő gyerekeket. Ehelyett ördögi csatazajjal robogó, egyáltalán nem bizonytalan, élénk gyereksereg zajong a „húszpercesben” a folyosón.

Általában nyolc—tizennégy fős osztályaink vannak — mondja dr. Csabai Lászlóné igazgató.

— ...ugyanazt a tananyagot, mint az ország bármelyik általános iskolájában. Ám ezzel gyógypedagógusaink csak munkájuk egy részét végezték el. Egésznapos rendszerben dolgozunk, a tanulóórákat más foglalkozásokkal váltogatva. A korrekciós foglalkozásokon a látásfejlesztés a cél. S mivel a mi gyerekeink a látásukra csak csökkent mértékben támaszkodhatnak, fokoznunk kell a tapintó, hallás- és mozgáskészségüket. Ahhoz, hogy az itt tanulók a fogalmakat valóságos tartalommal töltsék meg, nem elég a könyv, a rajz vagy a kép.

Itt a tantervbe az apróbb kirándulások is beletartoznak. Állatkertbe, reptérre, de az önkiszolgáló boltba, a patyolatba, a cipőjavítóba is.

— Minden tevékenységünk arra irányul, hogy gyermekeink látását javítsuk, ügyességüket fokozzuk. Az a célunk, hogy önkiszolgálók, önálló ügyintézők legyenek. A gyenélátásnak másodlagos követelményei is vannak. A visszahúzóds, a pontatlan, bizonytalan mozgás, s ebből később komoly lelki károsods következheth. Mi azt akarjuk, hogy az itt tanuló gyerekek ne legyenek elszigeteltek az egészséges látásúak világában, hanem velük egyenértékű, életerős, magabiztos emberek. Sok mindenben különbözik ez az iskola a többitől — előnyére. Itt a tanár egy kicsit szem is, hiszen általa „láthatják” mindazt, amit maguktól nem láthatnának. S ők tanítják a gyerekeket mérhetetlen fáradtsággal, s őszinte szeretettel.

Nemcsak a szemével, hanem a szívével is lát az ember.

Németh Szilvia

Szemorvos a dohányzásról

ÁRTALMAS-E A DOHÁNYZÁS a szemnek? — erről beszélgettünk a szemorvossal.

— Sajnos, igen, és bár ez eléggé köztudott, a dohányos emberek ennek ismeretében sem mérséklék a dohányzást. A legsúlyosabb nikotinártalom, a látóideggyulladás, szerencsére nem a leggyakoribb szembetegség. Tünetei súlyosak! A betegnek — mindkét szemén — hirtelen romlani kezd a látása, sok esetben, amikor a rendelőbe jön, már csak kísérővel tud közlekedni. Különösen akkor súlyos az eset, ha az illető nemcsak dohányzik, hanem rendszeresen alkoholt is fogyaszt. A két „mérreg” együttes hatása többnyire ماندandóan károsítja látóideg-állományát, s így mindkét szemén látáscsökkenés következheth be. Ennek mértéke attól függ, milyen hamar kerül kezelés alá az első tünetek észlelésétől számítva, és hogy abba tudja-e hagyni a dohányzást, illetve az alkoholfogyasztást.

A LÁTÓIDEG-GYULLADÁS gyógyítása hosszadalmas, és mindig kórházi kezelést igényel. Ismeretes a nikotinnak az ereket károsító hatása is. Idősebb korban a szemfenéki artériák fala „elmeszesedik”. Szemtükörrel jól látható, hogy emiatt az erek élénken csillognak, lefutásuk merevebb a normálisnál. Ez a jelenleg idős korban megszokott állapot, de erős dohányosoknál már fiatal korban is látható.

— Vannak-e enyhébb ártalmai is a dohányzásnak?

— Nem mindig okoz a nikotin súlyos szembetegséget, de azt tudni kell, hogy a cigarettá (szivar vagy pipa) füstje a szemet többé-kevésbé izgatja. Az egészséges szemű emberek is észreveszik, hogy erősen füstös helyiségben tartózkodva szemük kis idő után égni kezd, kivörösödik.

KÜLÖNÖSEN KÍNZÓ a dohányfüst a krónikus vagy heveny kötőhártya-gyulladásban, szemhéjszéli hurutban (blepharitis), szaruhártyagyulladásban, vagy a könnytermelés zavarában, az ún. száraz kötőhártyagyulladásban szenvedő betegek számára. Náluk a kezelési utasítások mellett külön felhívjuk a figyelmet arra, hogy a füstös, poros helyiséget kerüljék.

— Vannak tehát mások irányában is kötelességei a dohányos embereknek?

— Vannak! Sajnos sokszor panaszkodnak a heveny vagy krónikus szembetegségben szenvedők, hogy dohányos környezetük alig van tekintettel rájuk. Pedig a legkevesebb, amit embertársainkért tehetünk, hogy meglevő betegségüket ne tegyük még kínzóbbá, ne nehezítsük munkavégzésüket. Ha ilyen beteg van környezetünkben, szellőztessük gyakrabban, vagy dohányozzunk másik helyiségben — erre feltétlenül találunk módot. (Népszabadság)

SZERKESZTŐI MEGJEGYZÉS

Dr. Csabai Lászlóné e cikk újságunkba történt átvételkor már a Művelődési Minisztérium Közoktatási Főosztályának gyógypedagógiai csoportvezetője.

KITÜNTETÉS

Dr. Méhes József elvtársat, a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának igazgatóját, November 7. alkalmából a Munkaérdemrend arany fokozatával tüntették ki.

A magas elismeréshez szívből gratulálunk, jó egészséget és további eredményes munkát kívánunk.

Szerkesztőség

39 éves, gyengénlátó, ideiglenesen leszázalékolt férfi vagyok. Érettségiztem, négy idegennyelvű államvizsgával rendelkezem. Havi nyugdíjam 3 400,— Ft. Hasonló sorsú hölgy ismeretségét keresem házasság céljából. Egy gyermek nem akadály. Leveleket „Szívet a szívért” jeligére kérek a szerkesztőségbe.

Jugoszláviában élő vak barátnóm részére levelező társakat keresek 28 és 32 év közötti komoly férfiak személyében. Címem: Villant Erzsébet, Kisherend 73. Pf. 431. I. sz.: 7763.

*

Kétszeresen testi fogyatékos idős özvegyasszony vagyok. Keresem azt a megbízható egyént, aki nyugdíjaimért eltartana. Bővebb felvilágosítást kizárólag levélben adok. Leveleket „Eltartás” jeligére kérek a szerkesztőségbe.

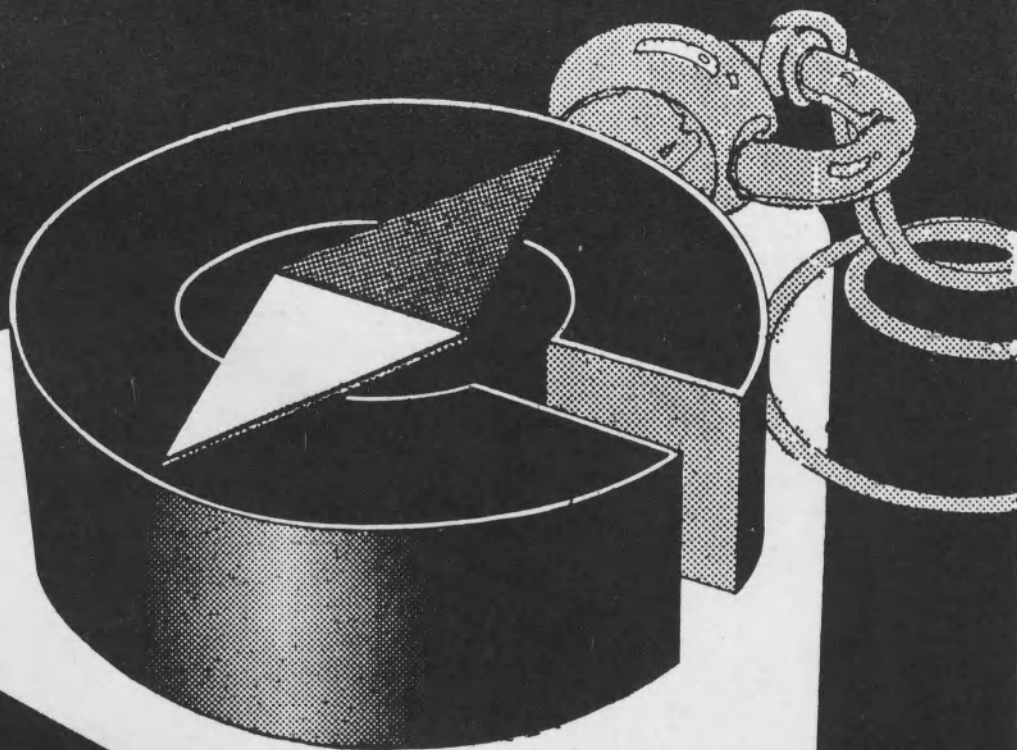
34 éves, 160 cm magas, fekete hajú, nyugdíjjal és lakással rendelkező férfi házasság céljából megismerkednék korban hozzáillő, gyengénlátó (sikírást olvasni tudó) nővel. Leveleket „Komfort Székesfehérvárott” jeligére sikírásban kér a szerkesztőségbe.

ISSN 0209-6765

A VAKOK ÉS GYENGÉNLÁTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA
FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

80 4543 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

Vásárláskor: cél a CENTRUM!

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

	Oldal
	LÁTÁSFOGYATÉKOS DOLGOZÓK HELYZETE MAGYARORSZÁGON, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A FIATATOKRA
	1
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS
	4
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL
	5
	HÁROM VÁROS VILÁGTALANJAINAK KIÁLLÍTÁSA
	8
	A MEGSZÉPÍTETT ALKONY ÖRÖMEI — NEVETÉSTŐL OLDÓDÓ SZORONGÁSOK
	8
<i>Papp Zoltán Sándor</i> :	MARHAPÖRKÖLTHÁLYOG
	9
<i>Gerdelics Ferenc</i> :	A BUDAPESTI KELETI PÁLYAUDVAR RÖVID LEÍRÁSA
	12
	A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJÁNAK HIRADÓJA
	13
<i>Kiss János</i> :	A NÁTHA ÉS AZ INFLUENZA
	13
<i>Dénes József</i> :	EZ AZTÁN A VERSENYCSAPAT
	14
<i>Lak István</i> :	TÍZ NAP JUGOSZLÁVIÁBAN
	15
<i>Bacsik László</i> :	MAGNÓSOKNAK MAGNÓRÓL
	17
<i>Kuminka Györgyné</i> :	ÚJBÓL MI JELENTJÜK
	18
	NEMCSAK SZEMMEL
	18
	SZEMORVOS A DOHÁNYZÁSRÓL
	19
	HIRDETÉSEK
	20